

WYROK SĄDU (czwarta izba)

z dnia 3 marca 2010 r.*

W sprawach połączonych T-102/07 i T-120/07

Freistaat Sachsen (Niemcy), reprezentowany przez adwokatów C. von Donata oraz G. Quardt,

strona skarżąca w sprawie T-102/07,

MB Immobilien Verwaltungs GmbH, z siedzibą w Neukirch (Niemcy), reprezentowana początkowo przez adwokata G. Brüggena, a następnie przez adwokatów A. Seidla, K. Lengert oraz W.T. Sommera,

MB System GmbH & Co. KG, z siedzibą w Nordhausen (Niemcy), reprezentowana przez adwokata G. Brüggena,

skarżące w sprawie T-120/07,

* Język postępowania: niemiecki.

przeciwko

Komisji Europejskiej, reprezentowanej przez K. Grossa oraz T. Scharfa, działających w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

których przedmiotem są wnioski o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji 2007/492/WE z dnia 24 stycznia 2007 r. dotyczącej pomocy państwa C 38/2005 (ex NN 52/2004) wdrożonych przez Niemcy na rzecz grupy Biria (Dz.U. L 183, s. 27),

SĄD (czwarta izba),

w składzie: O. Czúcz (sprawozdawca), prezes, I. Labucka i K. O’Higgins, sędziowie,

sekretarz: T. Weiler, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 20 stycznia 2009 r.,

wydaje następujący

Wyrok

Ramy prawne i okoliczności powstania sporu

1. Przepisy wspólnotowe

¹ Artykuł 87 WE stanowi:

„1. Z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w niniejszym traktacie wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna ze wspólnym rynkiem, w zakresie w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi.

[...]

3. Za zgodną ze wspólnym rynkiem może zostać uznana:

- a) pomoc przeznaczona na sprzyjanie rozwojowi gospodarczemu regionów, w których poziom życia jest nienormalnie niski, lub regionów, w których istnieje poważny stan niedostatecznego zatrudnienia;

[...]

- c) pomoc przeznaczona na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem [...].”

2 Wspólnotowe wytyczne dotyczące pomocy państwa na rzecz wspomagania i restrukturyzacji przedsiębiorstw przeżywających trudności (Dz.U. 1999, C 288, s. 2, zwane dalej „wytycznymi z 1999 r.”) przewidują w pkt 2, co następuje:

„2.1. Pojęcie przedsiębiorstwa przeżywającego trudności

- (4) Nie istnieje wspólnotowa definicja przedsiębiorstwa przeżywającego trudności. Jednakże zdaniem Komisji w rozumieniu niniejszych wytycznych dane przedsiębiorstwo przeżywa trudności w sytuacji, gdy jest niezdolne, biorąc pod uwagę stan jego własnych środków finansowych lub środków, które byliby gotowi przeznaczyć na jego rzecz właściciele/akcjonariusze i wierzyciele, do zahamowania strat, które przy braku interwencji zewnętrznej ze strony władz publicznych doprowadziłyby je do niemalże pewnej śmierci ekonomicznej w krótkiej lub średniej perspektywie czasowej.

(5) W szczególności, w każdym razie i niezależnie od jego wielkości, dla celów niniejszych wytycznych przedsiębiorstwo jest uznawane za przeżywające trudności w następujących przypadkach:

a) w przypadku spółki, której wspólnicy posiadają [ponoszą] ograniczoną odpowiedzialność, jeżeli ponad połowa jej subskrybowanego kapitału została utracona, a ponad jedna czwarta tego kapitału została utracona w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy;

lub

b) w przypadku spółki z nieograniczoną odpowiedzialnością, jeżeli zgodnie z zapisami w księgach spółki ponad połowa jej środków własnych została utracona, a ponad jedna czwarta tych środków została utracona w ciągu [ostatnich] dwunastu miesięcy;

lub

c) w przypadku wszystkich form przedsiębiorstw, jeżeli zgodnie z prawem krajowym przedsiębiorstwo spełnia warunki podlegania procedurze zbiorowej w związku z jego niewypłacalnością.

(6) Trudności przedsiębiorstwa objawiają się zwykle wzrastającym poziomem strat, spadkiem obrotów, gromadzeniem się zapasów, przerostem zdolności produkcyjnych, zmniejszeniem marży brutto samofinansowania, wzrastającym zadłużeniem, wzrostem kosztów finansowych, jak również osłabieniem lub zanikiem

wartości aktywów netto. W najpoważniejszych przypadkach przedsiębiorstwo może się nawet znaleźć w sytuacji niewypłacalności lub zostać objęte procedurą zbiorową prawa krajowego w związku z jego niewypłacalnością. W tym ostatnim przypadku niniejsze wytyczne dotyczą pomocy, które miałyby miejsce przy okazji tego typu procedury mającej na celu kontynuację przedsiębiorstwa. We wszystkich przypadkach przedsiębiorstwo może kwalifikować się do pomocy jedynie po sprawdzeniu jego niezdolności do zapewnienia stabilizacji za pomocą własnych środków lub środków uzyskanych od jego właścicieli/akcjonariuszy lub wierzycieli.

[...]"

- 3 Jeżeli chodzi o systemy pomocy dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), pkt 4 wytycznych z 1999 r. przewiduje:

„4.1. Zasady ogólne

- (64) Komisja będzie udzielała zgody na systemy pomocy na rzecz wspomaganie i/lub restrukturyzacji (zwanej dalej »pomocą na ratowanie i/lub restrukturyzacją«) przedsiębiorstw przeżywających trudności jedynie tym spośród [MŚP], które są zgodne z definicją wspólnotową. Z zastrzeżeniem następujących postanowień szczegółowych [pkt] 2 i 3 odnoszą się do oceny zgodności takich systemów. Wszelka pomoc przyznana w ramach danego systemu, niespełniająca jednego z tych warunków, powinna być zgłoszona indywidualnie i uprzednio zatwierdzona przez Komisję.

4.2. Kwalifikowanie się

(65) W ramach systemów, które będą odtąd zatwierdzane, i o ile nie będzie sprzecznego rozporządzenia [przepisu] sektorowego, zwolnione ze zgłoszenia indywidualnego mogą być jedynie te przypadki pomocy na rzecz MŚP, które spełniają przynajmniej jedno z trzech kryteriów wymienionych w [ust.] 5. Pomoc dla przedsiębiorstw niespełniających żadnego z tych trzech kryteriów powinna być zgłoszona indywidualnie Komisji, tak aby mogła ona ocenić charakter przedsiębiorstwa przeżywającego trudności beneficjenta [tak aby mogła ona ocenić, czy przedsiębiorstwo przeżywające trudności może być beneficjentem].

[...]”

4 Punkt 6 wytycznych z 1999 r. dotyczy środków stosownych w rozumieniu art. 88 ust. 1 WE. W odniesieniu do dostosowania systemów pomocy na ratowanie lub restrukturyzację przewiduje on, co następuje:

„(94) Państwa członkowskie powinny dostosować swoje dotychczasowe [istniejące] systemy pomocy na rzecz ratowania i restrukturyzacji, które będą obowiązywać po 30 czerwca 2000 r., tak aby uczynić je po tej dacie zgodnymi z niniejszymi wytycznymi, w szczególności z rozporządzeniami [przepisami pkt] 4.

(95) W celu umożliwienia Komisji sprawowania kontroli nad tym dostosowaniem państwa członkowskie przekażą jej do dnia 31 grudnia 1999 r. listę tych wszystkich systemów. Powinny następnie, do dnia 30 czerwca 2000 r., przekazać

Komisji wystarczające informacje, umożliwiające jej sprawdzenie, czy systemy zostały zmienione zgodnie z niniejszymi wytycznymi”.

2. *Zatwierdzony system pomocy*

- 5 Bürgschaftsrichtlinien des Freistaates Sachsen für die Wirtschaft und die freien Berufe sowie die Land- und die Forstwirtschaft (dyrektywy w sprawie gwarancji Freistaat Sachsen [kraju związkowego Saksonia] dla gospodarki i wolnych zawodów, a także rolnictwa i leśnictwa) przewidują dwa warianty gwarancji: po pierwsze, gwarancje z tytułu pomocy operacyjnej i inwestycyjnej na cele regionalne (zwane dalej „wariantem pomocy regionalnej”), a po drugie, gwarancje z tytułu pomocy na ratowanie i restrukturyzację (zwane dalej „wariantem pomocy na ratowanie i restrukturyzację”). Komisja Wspólnot Europejskich zatwierdziła rzeczony dyrektywy Freistaat Sachsen decyzją SG (93) D/9273 z dnia 7 czerwca 1993 r. w sprawie pomocy państwa nr 73/93. Chodzi tu zatem o zatwierdzony system pomocy (zwany dalej „zatwierdzonym systemem pomocy”). W rzeczonyj decyzji z dnia 7 czerwca 1993 r. Komisja wskazuje, że gwarancje na rzecz przedsiębiorstw, o których gwarant wie lub powinien wiedzieć jako działający z należytą starannością przedsiębiorca, iż znajdują się one w trudnej sytuacji, stanowią pomoc, która nie jest objęta omawianą decyzją i którą należy oddzielnie zgłosić Komisji.
- 6 Zatwierdzony system pomocy został dostosowany do wspólnotowych wytycznych dotyczących pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw przeżywających trudności w brzmieniu z 1994 r. (Dz.U. C 368, s. 12, zwanych dalej „wytycznymi z 1994 r.”). W dniu 13 marca 1996 r. Komisja wydała decyzję 96/475/WE w sprawie zgodności ze wspólnym rynkiem gwarancji państwowych dla projektów restrukturyzacji (w tym projektów uzdrawiania i wzmacniania) na rzecz dużych przedsiębiorstw przeżywających trudności, udzielonych w ramach systemów gwarancji krajów związkowych: Sachsen-Anhalt, Niedersachsen, Nordrhein-Westfalen, Rheinland-Pfalz, Bayern, Bremen, Mecklenburg-Vorpommern, Schleswig-Holstein i Sachsen (Dz.U. L 194, s. 25), stanowiącą, że udzielenie gwarancji przeznaczonych na restrukturyzację dużych przedsiębiorstw przeżywających trudności w ramach dyrektywy w sprawie gwarancji, takiej jak dyrektywa wydana przez Freistaat Sachsen, powinno zostać oddzielnie zgłoszone Komisji. Jeżeli chodzi o definicję pojęcia przedsiębiorstwa przeżywającego trudności, decyzja ta odsyła do kryteriów określonych

w wytycznych z 1994 r. Pismem z dnia 19 grudnia 1996 r. Republika Federalna Niemiec potwierdziła, że Freistaat Sachsen prawidłowo transponował tę decyzję.

- 7 Zważywszy, że definicja pojęcia przedsiębiorstwa przeżywającego trudności była niejasna, władze niemieckie i Komisja uznały za konieczne, by uczynić to pojęcie zdolnym do stosowania programów gwarancji niemieckich krajów związkowych. Było to przedmiotem pisma Komisji z dnia 2 marca 1998 r.
- 8 Komisja zaproponowała w rzeczonym piśmie stosowne środki służące wykonywaniu dyrektyw w sprawie gwarancji niemieckich krajów związkowych, pośród których zatwierdzony system pomocy, a w szczególności następującą definicję pojęcia przedsiębiorstwa przeżywającego trudności (zwaną dalej „stosownym środkiem E 16/94”):

„Dla celów stosowania powyższych zasad w zakresie gwarancji uważa się, że przedsiębiorstwo przeżywa trudności, gdy spełnione jest jedno z następujących kryteriów:

- dane przedsiębiorstwo znajduje się w stanie niewypłacalności lub jest nadmiernie zadłużone w rozumieniu [Konkursordnung (niemieckiego rozporządzenia upadłościowego)] lub [Einführungsgesetz zur Insolvenzordnung (niemieckiej ustawy wprowadzającej prawo o niewypłacalności)];
- ponad połowa zaksięgowanego kapitału własnego w przypadku spółek osobowych lub ponad połowa kapitału zakładowego w przypadku spółek kapitałowych została wyczerpana w skutek strat w rozumieniu art. 92 [Aktiengesetz (niemieckiej ustawy o spółkach akcyjnych)] i art. 49 [Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (niemieckiej ustawy o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością)], a 25% tego kapitału wykorzystane zostało w przeciągu dwunastu miesięcy poprzedzających wniosek o udzielenie gwarancji.

Ponadto stosując to pojęcie, należy wziąć pod uwagę w świetle prawa budżetowego [następujące elementy], które gwarant powinien sprawdzić w każdym konkretnym przypadku:

- Gwarancji nie można zasadniczo udzielić, gdy z dużym prawdopodobieństwem należy się spodziewać, iż trzeba będzie zwrócić się do gwaranta (art. 39 tymczasowych instrukcji administracyjnych dotyczących przepisów budżetowych Związku i odpowiadające im przepisy budżetowe krajów związkowych); wynika z tego, iż gwarancji na rzecz przedsiębiorstw przeżywających trudności w rozumieniu przedstawionych wyżej kryteriów udzielić można jedynie, gdy gwarant stwierdzi na podstawie sporządzonej przez (niezależnego) biegłego księgowego ekspertyzy uwzględniającej zagwarantowaną pożyczkę, iż widoki [prognozy] na przyszłość przedsiębiorstwa będącego beneficjentem są pozytywne.

 - Udzielając gwarancji, należy w każdym konkretnym przypadku sprawdzić, czy nie jest możliwy inny sposób finansowania na rynku kapitałowym”.
- 9 W piśmie z dnia 29 czerwca 1998 r. Republika Federalna Niemiec potwierdziła, że ta definicja pojęcia przedsiębiorstwa przeżywającego trudności została wykorzystana.
- 10 Ponadto w skierowanym do Republiki Federalnej Niemiec piśmie z dnia 11 listopada 1998 r. Komisja sprecyzowała w odniesieniu do pojęcia przedsiębiorstwa przeżywającego trudności, co następuje:

„Jeżeli chodzi o kwestie, których jeszcze nie wyjaśniono ostatecznie, a w szczególności o definicję przedsiębiorstwa przeżywającego trudności i stosowanie zasady »de minimis« do gwarancji na rzecz przedsiębiorstw przeżywających trudności, Komisja proponuje zaczekać na przyjęcie zmian wytycznych dotyczących pomocy na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw przeżywających trudności. Nierozstrzygnięte

kwestie zostaną dostosowane do wytycznych w koniecznym zakresie po wydaniu decyzji”.

- 11 Zatwierdzony system pomocy został następnie dostosowany do wytycznych z 1999 r. Zgodnie ze stosownymi środkami wymienionymi w pkt 6 wytycznych z 1999 r. (zob. pkt 4 powyżej) Republika Federalna Niemiec przekazała Komisji w piśmie z dnia 1 grudnia 1999 r. (zwanym dalej „pismem z dnia 1 grudnia 1999 r.”) wykaz systemów pomocy obowiązujących po dniu 30 czerwca 2000 r., które musiały w związku z tym zostać dostosowane do rzeczonych stosownych środków. Wykaz ten zawierał zatwierdzony system pomocy. W piśmie z dnia 20 stycznia 2000 r. (zwanym dalej „pismem z dnia 20 stycznia 2000 r.”) Republika Federalna Niemiec zgodziła się na rzeczone stosowne środki. Ponadto zgodnie z ust. 95 wytycznych z 1999 r. Republika Federalna Niemiec przekazała również Komisji różne dokumenty w tym przedmiocie (pisma z dnia 30 czerwca i 11 grudnia 2000 r. oraz z dnia 26 marca 2001 r.) świadczące o dostosowaniu istniejących niemieckich systemów pomocy do rzeczonych stosownych środków.

- 12 W tym kontekście Republika Federalna Niemiec przekazała również w piśmie z dnia 30 czerwca 2000 r. (zwanym dalej pismem z dnia „30 czerwca 2000 r.”) Prüfraster für staatliche Bürgschaften aus den Bürgschaftsrichtlinien des Bundes und der Länder (listę kontroli gwarancji państwowych zawartych w dyrektywach federacji i krajów związkowych w sprawie gwarancji, zwaną dalej „listą kontroli”).

3. Zainteresowane przedsiębiorstwa

- 13 Grupa Biria wykonywała działalność w sektorze produkcji i dystrybucji rowerów.

- 14 MB Immobilien Verwaltungs GmbH (zwana dalej „MB Immobilien”), będąca pierwszą skarżącą w prawie T-120/07, jest następcą prawnym (nowej) Biria AG, dawnej spółki dominującej w grupie Biria.

(Nowa) Biria AG powstała w 2003 r. w wyniku połączenia (dawnej) Biria AG i Sachsen Zweirad GmbH, przy czym przedsiębiorstwo to działało pod nazwą najpierw Biria GmbH, a później (nowa) Biria AG. Jedynym właścicielem (nowej) Biria AG był Mehdi Biria.

- 16 MB System GmbH & Co. KG, będąca drugą skarżącą w sprawie T-120/07, jest następcą prawnym Bike Systems GmbH & Co., Thüringer Zweiradwerk KG (zwanej dalej „Bike Systems”), która była jednym z najważniejszych przedsiębiorstw grupy Biria. MB System produkowała wyłącznie rowery, podczas gdy inne przedsiębiorstwo grupy odpowiadało za ich sprzedaż.

4. *Sporne środki*

- 17 Pomiędzy marcem 2001 r. i grudniem 2003 r. grupa Biria otrzymała trzy wkłady finansowe.
- 18 Po pierwsze, w marcu 2001 r. gbb Beteiligungs AG (zwana dalej „gbb”), spółka zależna Deutsche Ausgleichsbank, niemieckiego banku prawa publicznego, którego zadaniem jest przyznawanie dotacji w interesie publicznym celem wspierania gospodarki

niemieckiej, wniosła cichy wkład w wysokości około 2 070 732 EUR do Bike Systems, ważny do końca 2010 r. (zwany dalej „środkiem 1”).

- 19 Po drugie, w dniu 23 marca 2003 r. Freistaat Sachsen udzielił Sachsen Zweirad GmbH, na mocy zatwierdzonego systemu pomocy, gwarancji w wysokości 80% na kredyt operacyjny wynoszący 5,6 mln EUR, której termin ważności upływał pierwotnie z końcem 2008 r. (zwanej dalej „środkiem 2”). Gwarancja ta została zwrócona w dniu 5 stycznia 2004 r. i zastąpiona przez gwarancję na rzecz Biria GmbH (zob. pkt 20 poniżej).
- 20 Po trzecie, w dniu 9 grudnia 2003 r. Freistaat Sachsen udzielił również na mocy zatwierdzonego systemu pomocy, ze skutkiem od dnia 5 stycznia 2004 r., gwarancji w wysokości 80% na kredyt operacyjny wynoszący 24 875 000 EUR (zwanej dalej „środkiem 3”), pod warunkiem że gwarancja udzielona Sachsen Zweirad w ramach środka 2 zostanie zwrócona.

5. Postępowanie administracyjne

- 21 W lipcu i sierpniu 2003 r. do Komisji złożone zostały skargi dotyczące gwarancji udzielonej grupie Biria oraz udziałów publicznych w przedsiębiorstwach tej grupy.
- 22 W piśmie z dnia 9 września 2003 r. Komisja zażądała wyjaśnień od Republiki Federalnej Niemiec. Ta ostatnia spełniła to żądanie.

- 23 W dniu 18 października 2004 r. Komisja skierowała do Republiki Federalnej Niemiec nakaz udzielenia dodatkowych informacji, ponieważ miała wątpliwości co do tego, czy środki pomocy przyznane grupie Biria są zgodne z systemami pomocy, na podstawie których rzekomo je przyznano. W odpowiedzi na ów nakaz Republika Federalna Niemiec przedstawiła dodatkowe informacje w piśmie z dnia 31 stycznia 2005 r. (zwanym dalej „pismem z dnia 31 stycznia 2005 r.”). W piśmie z dnia 31 stycznia 2005 r. Republika Federalna Niemiec powiadomiła Komisję, że środek 3 przyznany został również na podstawie zatwierdzonego systemu pomocy.
- 24 W dniu 20 października 2005 r. Komisja wszczęła formalne postępowanie wyjaśniające w sprawie trzech domniemych środków pomocy. W tej samej decyzji stwierdziła ona, że kilka innych środków pomocy, które przyznano rzekomo niezgodnie z prawem, albo nie stanowi pomocy, albo zostało udzielonych zgodnie z zatwierdzonym systemem pomocy. Decyzja ta została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* z dnia 5 stycznia 2006 r. (Dz.U. C 2, s. 14). Komisja wezwała wszystkie zainteresowane strony do zgłaszania uwag w sprawie ewentualnych środków pomocy. Różne spółki, które złożyły skargi do Komisji, zgłosiły swe uwagi, przekazane Republice Federalnej Niemiec w pismach z dnia 6 lutego i 2 marca 2006 r., na które ta ostatnia udzieliła odpowiedzi w pismach z dnia 5 kwietnia i 12 maja 2006 r.
- 25 Republika Federalna Niemiec zgłosiła uwagi dotyczące wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego w piśmie z dnia 23 stycznia 2006 r. (zwanym dalej „pismem z dnia 23 stycznia 2006 r.”).
- 26 W piśmie z dnia 6 lutego 2006 r. Komisja zażądała od Republiki Federalnej Niemiec udzielenia wyjaśnień, które ta przekazała w piśmie z dnia 5 kwietnia 2006 r. W dniu 19 lipca 2006 r. Komisja skierowała doń żądanie udzielenia dodatkowych informacji, na które Republika Federalna Niemiec odpowiedziała pismem z dnia 25 września 2006 r.

6. Zaskarżona decyzja

- ²⁷ W dniu 24 stycznia 2007 r. Komisja wydała decyzję 2007/492/WE dotyczącą środków pomocy państwa C 38/2005 (ex NN 52/2004) wdrożonych przez Niemcy na rzecz grupy Biria (Dz.U. L 183, s. 27, zwaną dalej „zaskarżoną decyzją”). Sentencja zaskarżonej decyzji brzmi następująco:

„Artykuł 1

Pomoc państwa udzielona przez [Republikę Federalną Niemiec] firmom [spółkom] [Bike Systems], [Sachsen Zweirad] i Biria GmbH (obecnie Biria AG) nie jest zgodna ze wspólnym rynkiem. Pomoc ta obejmowała następujące środki:

- a) środek 1: cichy udział w [Bike Systems] w wysokości 2070732 EUR. Element pomocy odpowiada różnicy pomiędzy stopą odniesienia po doliczeniu [podwyższoną o] 1000 punktów bazowych a rzeczywistym wynagrodzeniem z tytułu cichego udziału (stała stawka plus 50% wynagrodzenia zmiennego);
- b) środek 2: gwarancja w wysokości 4480000 EUR na rzecz [Sachsen Zweirad]. Element pomocy odpowiada zatem różnicy pomiędzy stopą odniesienia po doliczeniu [podwyższoną o] 800 punktów bazowych a rzeczywistym oprocentowaniem, za które gwarantowana pożyczka została udzielona;
- c) środek 3: gwarancja w wysokości 19900000 EUR na rzecz Biria GmbH (obecnie Biria AG). Element pomocy odpowiada zatem różnicy pomiędzy stopą odniesienia z doliczeniem [podwyższoną o] 700 punktów bazowych a rzeczywistym oprocentowaniem, za które gwarantowana pożyczka została udzielona.

Artykuł 2

1. [Republika Federalna Niemiec] podejmie wszelkie konieczne kroki w celu odzyskania od beneficjenta pomocy wymienionej w art. 1, udzielonej niezgodnie z prawem.

2. Cichy udział oraz gwarancja dla Biria GmbH (obecnie Biria AG) zostaną zakończone w ciągu dwóch miesięcy od ogłoszenia niniejszej decyzji.

[...]”

- 28 Na poparcie zaskarżonej decyzji przedstawiono zasadniczo następujące uzasadnienie. W odniesieniu do środka 1 Komisja uznała, że objęcie udziału przez gbb można było przypisać państwu oraz że stanowiło ono korzyść dla Bike Systems, gdyż spółka ta nie mogłaby uzyskać go na rynku na takich samych warunkach. Opierając się na pkt 3.2 komunikatu w sprawie zastosowania art. 87 [WE] i 88 [WE] do pomocy państwowej w formie gwarancji (Dz.U. 2000, C 71, s. 14), Komisja uznała, że cały ten udział powinien zostać uznany za element pomocy, ponieważ w momencie objęcia udziału Bike Systems znajdowała się w trudnej sytuacji, a związane z nim ryzyko było na tyle wysokie, że żaden inwestor działający na zasadach gospodarki rynkowej nie zdecydowałby się na objęcie takiego udziału. Jeżeli chodzi o środki 2 i 3, Komisja uznała, że ich beneficjentami są duże przedsiębiorstwa, które w chwili udzielenia odpowiednich gwarancji przeżywały trudności w rozumieniu wytycznych z 1999 r., a w szczególności ich ust. 6. Rzeczone gwarancje nie były więc objęte zatwierdzonym systemem pomocy, lecz powinny być zostać oddzielnie jej zgłoszone. Stwierdziła ona ponadto, że w przypadku środków 1, 2 i 3 odstępstwa przewidziane w art. 87 ust. 2 i 3 WE nie miały zastosowania oraz że w szczególności nie udzielono jej żadnej informacji zwłaszcza odnośnie do realizacji planu restrukturyzacji, jakiego wymagają wytyczne z 1999 r. W odniesieniu do środków 2 i 3 Komisja wskazuje ponadto w zaskarżonej decyzji, że skoro Sachsen Zweirad skorzystała z pomocy na restrukturyzację w kwietniu 1996 r. i w marcu 1998 r., fakt udzielenia obu omawianych gwarancji narusza

zasadę jednorazowej pomocy, ponieważ od zakończenia restrukturyzacji upłynęło mniej niż 10 lat, oraz że w tym przypadku nie zaistniały żadne nadzwyczajne okoliczności. Zdaniem Komisji naruszono więc wytyczne z 1999 r.

Przebieg postępowania i żądania stron

- 29 Pismami złożonymi w sekretariacie Sądu w dniach 5 i 16 kwietnia 2007 r., wpisanymi do rejestru odpowiednio pod numerami spraw T-102/07 i T-120/07, Freistaat Sachsen z jednej strony oraz MB Immobilien i MB System z drugiej strony wniosły niniejsze skargi.
- 30 Odrębnym pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 13 sierpnia 2007 r. MB Immobilien złożyła wniosek o zastosowanie środków tymczasowych, którego przedmiotem było zawieszenie wykonania zaskarżonej decyzji. Wniosek ten został oddalony postanowieniem prezesa Sądu z dnia 11 października 2007 r., a koszty pozostawiono do rozstrzygnięcia w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.
- 31 Po wysłuchaniu stron postanowieniem prezesa czwartej izby Sądu z dnia 24 listopada 2008 r. sprawy T-102/07 i T-120/07 zostały połączone dla celów procedury ustnej i wydania wyroku zgodnie z art. 50 regulaminu Sądu.
- 32 W sprawie T-102/07 Freistaat Sachsen wnosi do Sądu o:
- stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji w części dotyczącej środków 2 i 3;

— obciążenie Komisji kosztami postępowania.

33 W sprawie T-120/07 MB Immobilien i MB System wnoszą do Sądu o:

— stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji;

— obciążenie Komisji kosztami postępowania.

34 W sprawie T-102/07 Komisja wnosi do Sądu o:

— oddalenie skargi;

— obciążenie Freistaat Sachsen kosztami postępowania.

35 W sprawie T-120/07 Komisja wnosi do Sądu o:

— oddalenie skargi;

— obciążenie MB Immobilien i MB System kosztami postępowania.

Co do prawa

- ³⁶ Skarga w sprawie T-102/07 obejmuje trzy zarzuty. Zarzut pierwszy dotyczy naruszenia prawa wspólnotowego z powodu błędnej wykładni zatwierdzonego systemu pomocy. Składa się on z trzech części. W pierwszej części Freistaat Sachsen kwestionuje fakt niezastosowania stosownego środka E 16/94. W drugiej części powołuje się na brak uzasadnienia. W trzeciej części podnosi, że zainteresowane przedsiębiorstwa nie są przedsiębiorstwami przeżywającymi trudności w rozumieniu zatwierdzonego systemu pomocy. Zarzut drugi dotyczy nieprawidłowej oceny okoliczności faktycznych odnoszących się do trudności omawianych przedsiębiorstw. Składa się on z dwóch części. W pierwszej części Freistaat Sachsen twierdzi, że zaskarżona decyzja jest sprzeczna z praktyką Komisji. W drugiej części powołuje się on na nieprawidłową ocenę kryteriów określonych w ust. 6 wytycznych z 1999 r. Zarzut trzeci dotyczy braku uzasadnienia w odniesieniu do kwoty elementu pomocy.
- ³⁷ Skarga w sprawie T-120/07 również obejmuje trzy zarzuty. Zarzut pierwszy dotyczy naruszenia prawa wspólnotowego z powodu błędnej wykładni zatwierdzonego systemu pomocy. Zarzut drugi dotyczy nieprawidłowej oceny okoliczności faktycznych odnoszących się do trudności przedsiębiorstw będących beneficjentami. Zarzut trzeci dotyczy naruszenia obowiązku uzasadnienia. Składa się on z czterech części. W pierwszej części MB Immobilien i MB System twierdzą, iż Komisja bez uzasadnienia odeszła od wytycznych z 1999 r. W drugiej części powołują się na brak uzasadnienia na podstawie stosownego środka E 16/94. W trzeciej części podnoszą, iż Komisja nie uzasadniła decyzji o odejściu od stosownego środka E 16/94. W czwartej części wskazują na poważny błąd w uzasadnieniu przy ustalaniu wartości pomocy podlegającej odzyskaniu.

- 38 Należy zauważyć, że argumenty wysuwane przez Freistaat Sachsen w ramach skargi w sprawie T-102/07 oraz argumenty MB Immobilien i MB System w ramach skargi w sprawie T-120/07 pokrywają się w dużej mierze, nawet jeżeli zarzuty Freistaat Sachsen dotyczą jedynie środków 2 i 3, podczas gdy zarzuty MB Immobilien i MB System odnoszą się również do środka 1. Jeżeli chodzi o środki 2 i 3, ich zarzuty dotyczą zasadniczo, po pierwsze, naruszenia zatwierdzonego systemu pomocy, polegającego na tym, że rzekomo zamiast zastosować wąską definicję pojęcia przedsiębiorstwa przeżywającego trudności zawartą w stosownym środku E 16/94 Komisja zastosowała definicję zawartą w wytycznych z 1999 r., a w szczególności oznaki wymienione w ich ust. 6. Po drugie, skarżące utrzymują, że Komisja popełniła oczywiste błędy w ocenie, określając przedsiębiorstwa będące beneficjentami jako przedsiębiorstwa przeżywające trudności. Po trzecie, doszło do naruszenia obowiązku uzasadnienia. Zarzuty skarżących rozpatrywane są poniżej właśnie w takim porządku.

1. W przedmiocie zarzutów dotyczących niezastosowania definicji pojęcia przedsiębiorstwa przeżywającego trudności zawartej w stosownym środku E 16/94.

Argumenty stron

- 39 Skarżące nie kwestionują wykluczenia przedsiębiorstw przeżywających trudności z wariantu pomocy regionalnej zatwierdzonego systemu pomocy. Twierdzą one jednak zasadniczo, że Komisja powinna była oprzeć swą ocenę, zgodnie z którą przedsiębiorstwa będące beneficjentami środków 2 i 3 przeżywały trudności, na kryteriach wynikających ze stosownego środka E 16/94, a nie na kryteriach określonych w ust. 4–6 wytycznych z 1999 r., które są rzekomo szersze.
- 40 Zdaniem Freistaat Sachsen w świetle orzecznictwa Komisja była zobowiązana zbadać środki 2 i 3 na podstawie warunków zatwierdzonego systemu pomocy (wyrok Trybunału z dnia 5 października 1994 r. w sprawie C-47/91 Włochy przeciwko Komisji, Rec. s. I-4635). W zaskarżonej decyzji natomiast Komisja doszła do wniosku, że środki 2 i 3 były niezgodne z zatwierdzonym systemem pomocy, nie tyle na podstawie

definicji pojęcia przedsiębiorstwa przeżywającego trudności wynikającej ze stosownego środka E 16/94, co na podstawie kryteriów, o których mowa w ust. 6 wytycznych z 1999 r. Komisja przeceniła w ten sposób zakres swego uznania w ramach konkretnego stosowania systemu pomocy, który uprzednio jednak zatwierdziła.

- 41 Freistaat Sachsen przypomina, że zatwierdzony system pomocy obejmuje dwa warianty: po pierwsze, wariant pomocy regionalnej, a po drugie, wariant pomocy na ratowanie i restrukturyzację. Środki 2 i 3 zostały przyznane w ramach wariantu pomocy regionalnej, z uwagi na co zastosowanie powinna była mieć definicja pojęcia przedsiębiorstwa przeżywającego trudności wynikająca ze stosownego środka E 16/94.
- 42 Po pierwsze, Freistaat Sachsen opiera się na interpretacji zaistniałych okoliczności faktycznych i pism wymienianych przed przyjęciem wytycznych z 1999 r.
- 43 Podnosi on, że pojęcie przedsiębiorstwa przeżywającego trudności zostało zdefiniowane najpierw w decyzji SG (93) D/9273 jako każde przedsiębiorstwo, o którym gwarant wie lub powinien wiedzieć, jako działający z należytą starannością przedsiębiorca, iż znajduje się ono w trudnej sytuacji.
- 44 Według Freistaat Sachsen Komisja postanowiła w decyzji 96/475 w sprawie gwarancji dla projektów restrukturyzacji na rzecz dużych przedsiębiorstw przeżywających trudności, przyznanych w ramach systemów gwarancji wielu niemieckich krajów związkowych, w tym Freistaat Sachsen, że udzielenie gwarancji dużym przedsiębiorstwom przeżywającym trudności powinno być przedmiotem oddzielnego zgłoszenia. Z powyższego wynika, że w przypadku wariantu pomocy na ratowanie i restrukturyzację w ramach zatwierdzonego systemu pomocy nie można było już przyznawać gwarancji na rzecz MŚP przeżywających trudności. Zdaniem Freistaat Sachsen wariant pomocy regionalnej w ramach zatwierdzonego systemu pomocy nie został wymieniony, co potwierdza pismo z dnia 19 grudnia 1996 r. (zob. pkt 6 powyżej).

- 45 Freistaat Sachsen utrzymuje ponadto, że z wymiany pism między Republiką Federalną Niemiec a Komisją, takich jak pismo z dnia 2 marca 1998 r. (zob. pkt 7 powyżej), wynika, iż podobne programy gwarancji istniały w wielu krajach związkowych, jak też na poziomie federalnym. Ze względu na znaczenie instrumentu wsparcia regionalnego należało znaleźć roboczą definicję pojęcia „przedsiębiorstwo w dobrej kondycji”. Według Freistaat Sachsen poszukiwania te były przedmiotem wielu dyskusji i długotrwałej wymiany pism pomiędzy Komisją a Republiką Federalną Niemiec zakończonej dopiero wówczas, gdy Komisja zaproponowała definicję pojęcia przedsiębiorstwa przeżywającego trudności w stosownym środku E 16/94.
- 46 W stosownym środku E 16/94 zdefiniowano na nowo wykluczenie przedsiębiorstw przeżywających trudności z pomocy regionalnej. Z możliwości skorzystania z pomocy regionalnej wykluczone są odtąd po pierwsze przedsiębiorstwa spełniające jasne kryteria powtórzone następnie w ust. 5 wytycznych z 1999 r., a po drugie przedsiębiorstwa, w przypadku których istnieje ryzyko skorzystania z gwarancji. Definicji tej nie zmieniono od tego momentu.
- 47 Freistaat Sachsen zaznacza ponadto, że w piśmie z dnia 11 listopada 1998 r. (zob. pkt 10 powyżej) Komisja wskazała, iż kwestia definicji pojęcia przedsiębiorstwa przeżywającego trudności nie została jeszcze ostatecznie wyjaśniona, lecz że w interesie pewności prawa powinno się stosować kryteria ze stosownego środka E 16/94.
- 48 Po drugie, Freistaat Sachsen podnosi, że wymiana pism pomiędzy Republiką Federalną Niemiec i Komisją prowadzona po wydaniu wytycznych z 1999 r. nie zdradza żadnej zmiany, jeżeli chodzi o stosowanie definicji pojęcia przedsiębiorstwa przeżywającego trudności zawartej w stosownym środku E 16/94 do wariantu pomocy regionalnej w ramach zatwierdzonego systemu pomocy.
- 49 Według Freistaat Sachsen pismo z dnia 1 grudnia 1999 r. odnosi się wyłącznie do pomocy na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw przeżywających trudności. Jest tak również w przypadku pisma z dnia 20 stycznia 2000 r., w którym Republika

Federalna Niemiec zgodziła się na stosowne środki przewidziane w pkt 6 wytycznych z 1999 r., jako że również rzeczony stosowne środki dotyczyły jedynie systemów pomocy na ratowanie i restrukturyzację. Z pisma tego wynika też, że definicję zawartą w ust. 5 wytycznych z 1999 r. powinno się stosować do MŚP przeżywających trudności.

- 50 Dokumenty przekazane w piśmie z dnia 30 czerwca 2000 r. dotyczą również wyłącznie systemów pomocy na ratowanie i restrukturyzację. Lista kontroli przedstawia w pkt 3.5 programy lub warianty programów regionalnych. Punkt 4 określa natomiast wyłącznie środki pomocy na ratowanie i restrukturyzację. Jest tak również w przypadku późniejszych zmian pkt 4, które były przedmiotem wymiany pism pomiędzy Komisją i rządem niemieckim.
- 51 Po trzecie, Freistaat Sachsen uważa, że stosowanie dwóch nieznacznie różniących się definicji pojęcia przedsiębiorstwa przeżywającego trudności w kontekście wariantu pomocy regionalnej i wariantu pomocy na ratowanie i restrukturyzację w ramach zatwierdzonego systemu pomocy wynika z innych celów rzeczonych wariantów.
- 52 Wariant pomocy na ratowanie i restrukturyzację ma zapewnić, by tylko MŚP spełniające kryteria z ust. 5 wytycznych z 1999 r. mogły korzystać z pomocy na ratowanie i restrukturyzację. Freistaat Sachsen wskazuje, że w przypadku wariantu pomocy regionalnej przedsiębiorstwa mogły korzystać z pomocy regionalnej, jeżeli nie przeżywały trudności w rozumieniu stosownego środka E 16/94, czyli w rozumieniu jasno zdefiniowanych kryteriów odpowiadających tym z ust. 5 wytycznych z 1999 r., lub gdy skorzystanie z gwarancji nie było prawdopodobne.
- 53 Freistaat Sachsen utrzymuje wreszcie, że oznaki trudności przedsiębiorstwa wymienione w ust. 6 wytycznych z 1999 r. są zbyt niejasne, by stanowić kryteria oceny dokonywanej przez państwa członkowskie w zakresie zgodności planowanego środka pomocy z istniejącym systemem.

- 54 Z kolei MB Immobilien i MB System utrzymują, że Komisja powinna była zbadać środki 2 i 3 w świetle warunków zatwierdzonego systemu pomocy i powołują się w tym względzie również na stosowny środek E 16/94. Zaznaczają one, że przesłanki stosownego środka E 16/94 są ujęte wężej aniżeli przesłanki wytycznych z 1999 r. Zamiast oznak w rozumieniu rzeczonych wytycznych zastosowanie w niniejszym przypadku ma kryterium prawa budżetowego ustanowione w stosownym środku E 16/94. Zgodnie z tym kryterium gwarancji nie powinno się udzielać, gdy z dużym prawdopodobieństwem spodziewać należy się, iż trzeba będzie zwrócić się do gwaranta. Republika Federalna Niemiec zgodziła się na tę definicję i zarówno Freistaat Sachsen, jak i beneficjenci powinni byli móc spodziewać się, iż zatwierdzony system pomocy miał zastosowanie jako system szczególny.
- 55 MB Immobilien i MB System utrzymują, że dostosowanie zatwierdzonego systemu pomocy do wytycznych z 1999 r. dotyczy jedynie wariantu pomocy na ratowanie i restrukturyzację. Komisja zaproponowała, by zgłaszano wszystkie gwarancje na rzecz dużych przedsiębiorstw niezależnie od ich celu, lecz przemilczała okoliczność, że Republika Federalna Niemiec odrzuciła tę propozycję. Kwestia ta nie została jeszcze ostatecznie wyjaśniona.
- 56 Zdaniem MB Immobilien i MB System gwarancje wspierające środki restrukturyzacji i ratowania na rzecz przedsiębiorstw przeżywających trudności w rozumieniu zatwierdzonego systemu pomocy były ograniczone do MŚP. W przypadku regionalnej pomocy operacyjnej i inwestycyjnej, takiej jak wymieniona w stosownym środku E 16/94, stosowanie ścisłych kryteriów z ust. 5 wytycznych z 1999 r. powinno zostać uzupełnione podwójnym warunkiem budżetowym, według którego gwarancji nie można udzielić, jeżeli jest wysoce prawdopodobne, iż zostanie ona zrealizowana, z uwagi na co gwarancje na rzecz przedsiębiorstw przeżywających trudności mogą być ustanawiane jedynie, gdy gwarant stwierdzi na podstawie sporządzonej przez niezależnego audytora ekspertyzy, iż dzięki zagwarantowanej pożyczce przedsiębiorstwo będące beneficjentem ma duże szanse kontynuować działalność. Jeżeli chodzi ponadto o wynikający z decyzji 96/475 obowiązek zgłoszenia pomocy na ratowanie i restrukturyzację dużych przedsiębiorstw przeżywających trudności, MB Immobilien i MB System podnoszą, że Republika Federalna Niemiec zgodziła się nań w odniesieniu do dwóch wariantów jedynie w przypadku Baden-Württemberg (Niemcy) i Hamburga (Niemcy). Jeżeli chodzi o wariant pomocy regionalnej, decyzja 96/475 nie miała wpływu na zatwierdzony system pomocy. W konsekwencji kryterium pozwalającym sprawdzić dopuszczalność takich gwarancji pozostało wyżej wymienione kryterium

budżetowe, przy czym nie zostało ono zastąpione oznakami, o jakich wspominają wytyczne z 1999 r.

- 57 Komisja wnosi o oddalenie tych zarzutów. Kwestionuje ona możliwość zastosowania stosownego środka E 16/94 i twierdzi, że w zaskarżonej decyzji słusznie zastosowała kryteria z ust 4–6 wytycznych z 1999 r.

Ocena Sądu

- 58 Należy stwierdzić, że skarżące nie kwestionują faktu, iż przedsiębiorstwa przeżywające trudności są wykluczone z wariantu pomocy regionalnej w ramach zatwierdzonego systemu pomocy. Utrzymują one jednakże, iż Komisja nie mogła w świetle środków 2 i 3 oprzeć zaskarżonej decyzji na definicji pojęcia przedsiębiorstwa przeżywającego trudności wynikającej z ust. 4–6 wytycznych z 1999 r., by w ten sposób wykluczyć omawiane przedsiębiorstwa z zakresu zastosowania wariantu pomocy regionalnej, lecz że powinna była zastosować bardziej restrykcyjną definicję ze stosownego środka E 16/94. Republika Federalna Niemiec nie zgodziła się bowiem na tę rzekomo szerszą definicję z wytycznych z 1999 r. dla wariantu pomocy regionalnej w ramach zatwierdzonego systemu pomocy. Ponadto oznaki zawarte w ust. 6 wytycznych z 1999 r. są zbyt niedokładne, by państwa członkowskie mogły oceniać zgodność środków finansowych z zatwierdzonym systemem pomocy.
- 59 Jeżeli chodzi o przysługujący Komisji zakres swobodnego uznania, należy przypomnieć, że mając do czynienia z pomocą indywidualną, która rzekomo została przyznana na podstawie uprzednio zatwierdzonego systemu, Komisja nie może niezwłocznie przejść do jej zbadania pod kątem zgodności z traktatem WE. Przed wszczęciem postępowania jest ona zmuszona ograniczyć się w pierwszym rzędzie do sprawdzenia, czy pomoc jest objęta ogólnym systemem i czy spełnia warunki ustalone w decyzji w sprawie zatwierdzenia tego systemu. Gdyby Komisja nie postępowała w ten sposób, mogłaby w trakcie badania każdej pomocy indywidualnej zmieniać swoją decyzję w sprawie zatwierdzenia systemu pomocy, której wydanie wymaga uprzedniego przeprowadzenia badania z punktu widzenia zgodności z art. 87 WE (zob. podobnie ww. w pkt 40 wyrok w sprawie Włochy przeciwko Komisji, pkt 24).

- 60 Pomoc, która stanowi rygorystyczne i przewidywalne zastosowanie warunków ustalonych w decyzji w sprawie zatwierdzenia ogólnego systemu, jest zatem uznawana za pomoc istniejącą, która nie musi być zgłaszana Komisji ani badana na podstawie art. 87 WE (wyrok Trybunału z dnia 16 maja 2002 r. w sprawie C-321/99 P ARAP i in. przeciwko Komisji, Rec. s. I-4287, pkt 83; wyrok Sądu z dnia 18 listopada 2004 r. w sprawie T-176/01 Ferriere Nord przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-3931, pkt 51).
- 61 Natomiast środki, które nie są objęte przywołanymi systemami ogólnymi, stanowią nową pomoc, której zgodność ze wspólnym rynkiem musi zostać poddana badaniu Komisji. Z art. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. [88] WE (Dz.U. L 83, s. 1) wynika, że „państwo członkowskie zgłasza Komisji w odpowiednim czasie wszelkie plany przyznania nowej pomocy”.
- 62 Ponadto należy zauważyć, że decyzja, w której Komisja rozstrzyga w przedmiocie zgodności pomocy z danym systemem, wchodzi w zakres wykonywania ciążącego na niej obowiązku zapewnienia stosowania art. 87 WE i 88 WE. Z tego powodu badanie przez Komisję zgodności pomocy z tym systemem nie stanowi inicjatywy wykraczającej poza ramy przysługujących jej kompetencji. Wobec tego ocena dokonana przez władze krajowe, które przyznały pomoc, nie może stanowić ograniczenia dla oceny Komisji.
- 63 Jeżeli chodzi o argument, że Republika Federalna Niemiec nie zgodziła się na definicję przedsiębiorstw przeżywających trudności wynikającą z ust. 4–6 wytycznych z 1999 r. dla wariantu pomocy regionalnej w ramach zatwierdzonego systemu pomocy, z art. 17 ust. 1 rozporządzenia nr 659/1999 wynika, że Komisja otrzymuje od zainteresowanego państwa członkowskiego wszelkie informacje konieczne do przeprowadzenia przeglądu, we współpracy z państwem członkowskim, istniejących systemów pomocy na podstawie art. 88 ust. 1 WE. W przypadku gdy w świetle przedłożonych informacji Komisja stwierdza, że istniejący system pomocy nie jest lub przestaje być zgodny ze wspólnym rynkiem, Komisja kieruje do zainteresowanego państwa członkowskiego zalecenie zawierające propozycję podjęcia stosownych środków w celu zmiany lub wycofania istniejącego systemu pomocowego zgodnie z art. 18 rozporządzenia nr 659/1999.

- 64 W tym zakresie z art. 19 rozporządzenia nr 659/1999 wynika, że „w przypadku, gdy zainteresowane państwo członkowskie podejmuje proponowane środki i informuje o tym Komisję, Komisja stwierdza to ustalenie i informuje o tym państwo członkowskie”. Przepis ten wskazuje również, że „państwo członkowskie staje się związane zgodą na wprowadzenie w życie właściwych [stosownych] środków”.
- 65 W niniejszej sprawie, zgodnie ze stosownymi środkami z wytycznych z 1999 r. (zob. pkt 4 powyżej), Republika Federalna Niemiec przekazała Komisji pismem z dnia 1 grudnia 1999 r. listę systemów pomocy obowiązujących po dniu 30 czerwca 2000 r. i wymagających według niej dostosowania do stosownych środków. Na liście tej wymienia się zatwierdzony system pomocy. W piśmie z dnia 20 stycznia 2000 r. Republika Federalna Niemiec zgodziła się na stosowne środki zaproponowane w pkt 6 wytycznych z 1999 r.
- 66 Jednakże zdaniem skarżących Republika Federalna Niemiec zgodziła się jedynie na stosowne środki dla systemów pomocy na ratowanie i restrukturyzację, a zatem jedynie dla wariantu pomocy na ratowanie i restrukturyzację w ramach zatwierdzonego systemu pomocy. Skarżące wnioskują z powyższego, że do wariantu pomocy regionalnej w ramach zatwierdzonego systemu pomocy zastosowanie ma nadal definicja pojęcia przedsięwzięcia przeżywanego trudności wymieniona w stosownym środku E 16/94.
- 67 Rozumowanie to należy odrzucić.
- 68 Komisja słusznie zaznacza bowiem, iż we włączonych do akt sprawy pismach Republiki Federalnej Niemiec nie rozróżnia się odmiennych wariantów zatwierdzonego systemu pomocy. O systemie tym wspomina się, bez dodatkowych wyjaśnień, w piśmie z dnia 1 grudnia 1999 r. Również pismo z dnia 20 stycznia 2000 r. ma charakter ogólny. Nie ustalono więc, czy istniało jakiegokolwiek wyraźne wykluczenie stosowania wytycznych z 1999 r. w przypadku wariantu pomocy regionalnej w ramach zatwierdzonego systemu pomocy.

- 69 Ponadto lista kontroli, która – jak wynika to z pisma z dnia 30 czerwca 2000 r. – stanowi nieodłączną część niemieckich systemów gwarancji i transponuje w tym zakresie stosowne środki, a w szczególności jej pkt 4.1, wyraźnie odsyła do obowiązku oddzielnego zgłaszania w przypadku pomocy na ratowanie i restrukturyzację przeznaczonych na rzecz dużych przedsiębiorstw przeżywających trudności w rozumieniu wytycznych z 1999 r. Z pkt 4.1 listy kontroli wynika zatem, że Republika Federalna Niemiec zgodziła się, by wszelkie gwarancje, jakie mogą zostać uznane za pomoc na ratowanie i restrukturyzację (z wyjątkiem gwarancji udzielonych w ramach systemu pomocy na rzecz MŚP, które spełniają przynajmniej jedno z trzech kryteriów, o których mowa w ust. 5 wytycznych z 1999 r., zob. pkt 78 poniżej), były przedmiotem oddzielnych zgłoszeń do Komisji zgodnie z wytycznymi z 1999 r.
- 70 Prawdą jest – jak zaznacza Freistaat Sachsen – że omawiane pisma pod pewnymi względami wyraźnie odsyłają do „systemów pomocy na ratowanie i restrukturyzację”. Tytułem przykładu w piśmie z dnia 1 grudnia 1999 r. wspomniano o dostosowaniu do wytycznych z 1999 r. wszystkich „systemów pomocy na ratowanie i restrukturyzację” obowiązujących po dniu 30 czerwca 2000 r. Podobnie jest w przypadku listy kontroli. Jest to w zupełności zgodne z brzmieniem pkt 6.3 wytycznych z 1999 r., który wymaga dostosowania „istniejących systemów pomocy na rzecz ratowania i restrukturyzacji w świetle niniejszych wytycznych”.
- 71 Jednakże wbrew temu, co utrzymuje Freistaat Sachsen, z tych odesłań do „systemów pomocy na ratowanie i restrukturyzację” nie wynika, by zgoda Republiki Federalnej Niemiec na stosowne środki była ograniczona do wariantu pomocy na ratowanie i restrukturyzację w ramach zatwierdzonego systemu pomocy.
- 72 Nawet jeżeli rzeczona zgoda na stosowne środki z wytycznych z 1999 r. odnosiła się jedynie do istniejących systemów pomocy na ratowanie i restrukturyzację, nie oznacza to, że Freistaat Sachsen mógł nie przestrzegać wytycznych z 1999 r., gdy przyznał, po ich wejściu w życie w dniu 9 października 1999 r. i po wyrażeniu zgody na związane z nimi stosowne środki przez Republikę Federalną Niemiec, korzyści finansowe przedsiębiorstwom przeżywającym prawdopodobnie trudności. Pozostaje to prawdą, nawet jeżeli rzeczone korzyści spełniały a priori warunki istniejącego systemu pomocy

regionalnej dla regionu, który – jak zaznaczono w motywie 10 zaskarżonej decyzji – jest obszarem objętym pomocą zgodnie z art. 87 ust. 3 lit. a) WE.

- 73 Należy w tym względzie przypomnieć, że zastrzeżenie wymienione w art. 87 ust. 3 lit. a) i c) WE dotyczące pomocy regionalnej zakłada istnienie, w przypadku pomocy na ratowanie, prawdziwego planu restrukturyzacji, tak by pozytywny wpływ pomocy na rozwój regionalny był trwały (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 21 marca 1991 r. w sprawie C-305/89 Włochy przeciwko Komisji, Rec. s. I-1603, pkt 36) i wyrównywał skutki zakłócenia konkurencji.
- 74 Podobnie z ust. 3 wytycznych z 1999 r., które Komisja mogła ustanowić dla siebie w celu korzystania z szerokiego zakresu swobodnego uznania, jaki jej przysługuje w ramach stosowania art. 87 ust. 3 WE, i którymi jest związana (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 15 czerwca 2005 r. w sprawie T-171/02 Regione autonoma della Sardegna przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-2123, pkt 94, 95 i przytoczone tam orzecznictwo), wynika, że „pomoc państwa udzielana na rzecz ratowania od upadłości przedsiębiorstw przeżywających trudności oraz zachęcania ich restrukturyzacji może być uzasadniona jedynie po spełnieniu pewnych warunków”. To z tego względu wytyczne z 1999 r. przewidują w szczególności w ust. 17 obowiązek uprzedniego zgłoszenia Komisji wszelkiego finansowania udzielonego lub gwarantowanego przez państwo na rzecz przedsiębiorstwa przeżywającego trudności finansowe oraz to w ramach badania tego zgłoszenia Komisja będzie brać pod uwagę względy regionalne, o których mowa w art. 87 ust. 3 lit. a) i c) WE, jak wynika to z ust. 19 i 20 rzeczonych wytycznych.
- 75 Z powyższego wynika, że w chwili zaistnienia okoliczności faktycznych – przed przyznaniem pomocy dużemu przedsiębiorstwu, którego sytuacja gospodarcza była co najmniej problematyczna, czemu nie można zaprzeczyć w przypadku grupy Biria – Republika Federalna Niemiec powinna była najpierw ustalić, czy chodziło o przedsiębiorstwo przeżywające trudności stosownie do kryteriów z ust. 4–6 wytycznych z 1999 r. Jeżeli tak było, omawiana pomoc podlegała obowiązkowi oddzielnego zgłoszenia.

- 76 Z powyższego wynika też, że argument skarżących dotyczący istnienia w przypadku wariantu pomocy regionalnej w ramach zatwierdzonego systemu pomocy szczególnej definicji pojęcia przedsiębiorstwa przeżywającego trudności powinien zostać oddalony. Przyjęcie, że równoległe istnieją różne definicje pojęcia przedsiębiorstwa przeżywającego trudności, mogłoby bowiem doprowadzić do sytuacji, w której przedsiębiorstwo przeżywające trudności w rozumieniu wytycznych z 1999 r. mogłoby mimo wszystko korzystać z pomocy państwa, nie dochowując obowiązku zgłoszenia i nie przestrzegając wytycznych z 1999 r. Taka sytuacja byłaby sprzeczna z systematyką art. 87 ust. 1 i 3 WE i art. 88 ust. 3 WE wyjaśnioną w wytycznych z 1999 r. (zob. pkt 74 powyżej).
- 77 Co się tyczy następnie argumentów skarżących, że oznaki wymienione w ust. 6 wytycznych z 1999 r. są zbyt niejasne, by państwo członkowskie mogło zastosować je w ramach oceny zgodności planowanego środka pomocy z istniejącym systemem, przypomnieć należy, że – jak słusznie zaznacza Komisja – w przypadku wątpliwości co do kwalifikacji sytuacji przedsiębiorstwa będącego beneficjentem państwo członkowskie powinno zgłosić dany środek.
- 78 Ponadto jeżeli chodzi o argumenty skarżących dotyczące porównania między kryteriami ze stosownego środka E 16/94 oraz kryteriami z ust. 5 wytycznych z 1999 r. oraz dotyczące faktu, iż pewna część korespondencji prowadzonej między Komisją a Republiką Federalną Niemiec po wydaniu wytycznych z 1999 r. odnosiła się jedynie do kryteriów rzeczzonego ust. 5, należy zaznaczyć, iż z brzmienia wytycznych z 1999 r., a w szczególności z ich pkt 4 (zob. pkt 3 powyżej) w sposób jasny wynika, że jedynymi systemami pomocy na rzecz przedsiębiorstw przeżywających trudności, które są nadal dopuszczalne, są systemy, które dotyczą MŚP. Z powyższego wynika również, że dla oceny, czy te ostatnie przeżywają trudności, właściwe są a priori jedynie ściśle kryteria z ust. 5 wytycznych z 1999 r. Poza przypadkami, gdy możliwe jest zastosowanie tych ścisłych kryteriów, obowiązkowe jest dokonanie oddzielnego zgłoszenia. Chociaż więc wymiana pism między Komisją i Republiką Federalną Niemiec po wydaniu wytycznych z 1999 r. mogła obejmować dyskusję dotyczącą definicji pojęcia przedsiębiorstwa przeżywającego trudności wynikającej z ust. 5 wytycznych z 1999 r., zmierzającą do określenia ram dla oceny dopuszczonych jeszcze systemów pomocy, nie można z tego wnioskować, jak wydają się twierdzić skarżące, iż Republika

Federalna Niemiec zgodziła się jedynie na tę definicję ani iż odrzuciła możliwość wykorzystania definicji przedsiębiorstwa obecnej w ust. 6 wytycznych z 1999 r. poza specyficznym kontekstem systemów pomocy na ratowanie i restrukturyzację MŚP.

79 Należy jeszcze sprecyzować, że – jak twierdzi Komisja oraz jak wynika to z pisma z dnia 23 stycznia 2006 r. – Republika Federalna Niemiec broniła oceny środków 2 i 3 w obliczu ust. 6 wytycznych z 1999 r. Ponadto ani z zaskarżonej decyzji, ani też z akt sprawy nie wynika, by Republika Federalna Niemiec powołała się na stosowny środek E 16/94 w ramach postępowania administracyjnego, zaś skarżące nie twierdzą nic przeciwnego.

80 Z powyższego wynika, że należy pominąć całość wymiany pism prowadzonej przed 1999 r. przez Komisję i Republikę Federalną Niemiec. Należy również odrzucić rzekomo zbyt wąską definicję pojęcia przedsiębiorstwa przeżywającego trudności obecną w stosownym środku E 16/94, ponieważ pozbawiona jest ona znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszego sporu.

81 W konsekwencji Komisja nie naruszyła prawa wspólnotowego ani zatwierdzonego systemu pomocy, oceniając w zaskarżonej decyzji sytuację omawianych przedsiębiorstw w świetle kryteriów z wytycznych z 1999 r., w tym ich ust. 6, a nie w świetle kryteriów ze stosownego środka E 16/94.

82 Podnoszone w ramach skarg w sprawach T-102/07 i T-120/07 zarzuty dotyczące naruszenia zatwierdzonego systemu pomocy muszą zatem zostać oddalone.

2. *W przedmiocie zarzutów dotyczących określenia przedsiębiorstw będących beneficjentami jako przedsiębiorstw przeżywających trudności*

- 83 Po pierwsze, MB Immobilien i MB System utrzymują, że w marcu 2001 r. przedsiębiorstwo będące beneficjentem środka 1 – Bike Systems – nie przeżywało trudności. Zważywszy, że zatwierdzony system pomocy dotyczy gwarancji państwowych oraz że środek 1 jest cichym udziałem przyznany poza tymi ramami, MB Immobilien i MB System nie kwestionują możliwości stosowania doń definicji pojęcia przedsiębiorstwa przeżywającego trudności zawartej w wytycznych z 1999 r.
- 84 Po drugie, Freistaat Sachsen i MB Immobilien utrzymują, że w momencie udzielenia gwarancji przedsiębiorstwa będące beneficjentami środków 2 i 3, odpowiednio Sachsen Zweirad i Biria GmbH, nie przeżywały trudności w rozumieniu stosownego środka E 16/94. W tym względzie z powyższej analizy wynika, że Komisja miała prawo oprzeć zaskarżoną decyzję na definicji pojęcia przedsiębiorstwa przeżywającego trudności obecnej w wytycznych z 1999 r. Wynika z tego, że zarzuty dotyczące okoliczności, iż według kryteriów ze stosownego środka E 16/94 przedsiębiorstwa będące beneficjentami nie przeżywały trudności, należy oddalić jako bezskuteczne.
- 85 Po trzecie, Freistaat Sachsen utrzymuje, że Sachsen Zweirad i Biria GmbH, odpowiednio w marcu 2003 r. i w grudniu 2003 r., nie były również przedsiębiorstwami przeżywającymi trudności w rozumieniu kryteriów z wytycznych z 1999 r.
- 86 Ponadto tytułem ewentualnym MB Immobilien i MB System podnoszą w replice również, że nawet jeżeli wytyczne z 1999 r. zostały zastosowane, powinno się uznać, iż Sachsen Zweirad i Biria GmbH nie przeżywały trudności. Zarzut ten należy jednak uznać za niedopuszczalny z powodu naruszenia art. 21 statutu Trybunału Sprawiedliwości i art. 44 § 1 lit. c) regulaminu Sądu, zgodnie z którymi każda skarga powinna zawierać określenie przedmiotu sporu oraz związane przedstawienie stawianych zarzutów. Owo wskazanie przedmiotu sporu oraz zarzutów winno być wystarczająco jasne i precyzyjne, by umożliwić stronie pozwanej przygotowanie obrony, a Sądowi wydanie orzeczenia w przedmiocie skargi, w razie potrzeby bez dalszych informacji dodatkowych. Aby zagwarantować pewność prawną i prawidłowe administrowanie wymiarem sprawiedliwości, konieczne jest, aby istotne okoliczności faktyczne

i prawne, na których oparta jest skarga, wynikały z samej jej treści, nawet w zwięzłej formie, lecz w sposób spójny i zrozumiały (postanowienie Sądu z dnia 11 lipca 2005 r. w sprawie T-294/04 Internationaler Hilfsfonds przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-2719, pkt 23).

- 87 Z powyższego wynika, że analiza ewentualnych błędów w ocenie popełnionych przez Komisję przy stosowaniu kryteriów z wytycznych z 1999 r. do sytuacji Sachsen Zweirad i Biria GmbH ograniczy się do analizy argumentów przedstawionych w tym zakresie przez Freistaat Sachsen.
- 88 Przedmiotem poniższej analizy na podstawie wytycznych z 1999 r. będzie więc to, czy Komisja popełniła oczywisty błąd w ocenie, określając, po pierwsze, Bike Systems jako przedsiębiorstwo przeżywające trudności w marcu 2001 r., a po drugie, Sachsen Zweirad i Biria GmbH jako przedsiębiorstwa przeżywające trudności odpowiednio w marcu 2003 r. i w grudniu 2003 r.

W kwestii tego, czy w marcu 2001 r. Bike Systems była przedsiębiorstwem przeżywającym trudności

Argumenty stron

- 89 Po pierwsze, MB Immobilien i MB System utrzymują, że uzasadnienie, na jakie powołano się w motywie 61 zaskarżonej decyzji, by stwierdzić, że Bike Systems była przedsiębiorstwem przeżywającym trudności, nie odpowiada właściwym kryteriom lub objawom w rozumieniu wytycznych z 1999 r. i jest niepełne. Sama Komisja stwierdziła, że Bike Systems nie znajdowała się w stanie upadłości, lecz nie poczyniła żadnego stwierdzenia dotyczącego bilansu przedsiębiorstw będących beneficjentami, a więc dotyczącego kryteriów z tych wytycznych. Poza tym z ograniczonej restrukturyzacji nie można było wnioskować w sposób automatyczny, że prognozy na przyszłość dla przedsiębiorstwa są niepewne; potrzebne ku temu były bardziej wyczerpujące ustalenia. Co więcej, Komisja nie uwzględniła w wystarczającym zakresie okoliczności,

że Bike Systems została przejęta przez przedsiębiorstwo w dobrej kondycji. Zważywszy, że z uwagi na plan naprawczy doszło do zmiany właściciela, Komisja powinna była dokonać analizy znaczenia gospodarczego przedsiębiorstwa przejmującego, by móc wydać ważną opinię w przedmiocie prognoz na przyszłość dla przedsiębiorstwa. Ponadto straty lub ujemny kapitał własny mogły, choć niekoniecznie musiały, stanowić oznakę tego, iż przedsiębiorstwo przeżywa trudności, jak świadczą o tym kryteria z wytycznych z 1999 r.

- ⁹⁰ Po drugie, MB Immobilien i MB System utrzymują, że Komisja nie dokonała analizy wiążącego listu gwarancyjnego (harte Patronatserklärung) wysłanego przez Biria GmbH w dniu 6 marca 2001 r. (zwanego dalej „listem gwarancyjnym”), mimo że Republika Federalna Niemiec wskazała na istnienie tego dokumentu w piśmie z dnia 31 stycznia 2005 r. Komisja powinna była wziąć pod uwagę okoliczność, że gbb dysponowała w zakresie zobowiązań powstałych z umowy w sprawie cichego udziału gwarancją Biria GmbH oraz że w konsekwencji w razie niewykonania zobowiązań mogła zwrócić się do przedsiębiorstwa, które nie było przedsiębiorstwem przeżywającym trudności. Komisja przyznała zresztą, iż nie przeanalizowała listu gwarancyjnego, jaki Biria GmbH wydała na rzecz Bike Systems, mimo że okoliczność ta była jej znana. Należy rozróżnić wiążące listy gwarancyjne (harte Patronatserklärungen) i niewiążące listy gwarancyjne (weiche Patronatserklärungen). W ramach wiążącego listu gwarancyjnego gwarant nie jest dłużnikiem, którego odpowiedzialność powstaje dopiero po powstaniu odpowiedzialności dłużnika głównego, lecz jest wraz z nim dłużnikiem solidarnym.

- ⁹¹ Rozumowaniu temu nie przeczy okoliczność, że rząd niemiecki wskazał w piśmie z dnia 23 stycznia 2006 r., iż zgadzał się z wyjaśnieniami Komisji, według których cichy udział jest porównywalny z pożyczką podporządkowaną, w przypadku której ryzyko jest wyższe z powodu braku zabezpieczeń niż w przypadku klasycznej pożyczki bankowej mającej na celu finansowanie inwestycji, tak że wynagrodzenie za taki cichy udział musi wyraźnie przewyższać stopę referencyjną Unii Europejskiej obowiązującą w dniu przyznania. Gdy Komisja wskazuje, że ze względu na to oświadczenie in abstracto nie miała żadnego powodu, by analizować bardziej szczegółowo kwalifikację listu gwarancyjnego czy też stawiać pytania w tym względzie, zapomina

ona, że był on jej znany, a więc że miała obowiązek zbadania go lub co najmniej obowiązek zadania pytań państwu członkowskiemu.

- 92 Po trzecie, MB Immobilien i MB System utrzymują, że Komisja nie uwzględniła poświadczonego przez biegłego księgowego sprawozdania z audytu rocznego sprawozdania finansowego przyjętego w dniu 31 grudnia 2002 r. i sprawozdania z zarządzania Bike Systems za rok obrachunkowy 2002 (zwanego dalej: „sprawozdaniem finansowym Bike Systems za 2002 r.”), które było jej znane i w którym wskazano, że „prezentacja i ocena aktywów w bilansie na dzień 31 grudnia 2002 r. pozwalały wyjść z założenia, że prognozy na przyszłość były pozytywne”. Komisja w ogóle nie poruszyła kwestii wypłacalności przedsiębiorstwa przejmującego. MB Immobilien i MB System kwestionują twierdzenie Komisji, że sprawozdanie finansowe Bike Systems za 2002 r. było bezwartościowe dla oceny decyzji z 2001 r. Ona sama wykorzystuje zresztą taki rodzaj uzasadnienia a posteriori.
- 93 Po czwarte, podnoszą one, że wysuwane przez Komisję argumenty dotyczące okresów późniejszych w stosunku do zaskarżonej decyzji nie mogą posłużyć za jej uzasadnienie.
- 94 Komisja kwestionuje argumenty MB Immobilien i MB System.

Ocena Sądu

- 95 Tytułem wstępu należy sprecyzować, że ze skargi w sprawie T-120/07 wynika, iż argumenty MB Immobilien i MB System wysunięte w ramach ich zarzutu drugiego dotyczą, po pierwsze, określenia Bike Systems jako przedsiębiorstwa przeżywającego

trudności, a po drugie, określenia elementu pomocy, a w szczególności zakresu zastosowanego przez Komisję podwyższenia.

- 96 Jeżeli chodzi o określenie elementu pomocy w środku 1, należy stwierdzić, że zarzut drugi nie zawiera żadnych dodatkowych uwag w stosunku do argumentu MB Immobilien i MB System przedstawionego w ramach tego zarzutu w skardze w sprawie T-120/07, zgodnie z którym Komisja nie uwzględniła w wystarczającym stopniu okoliczności, że wynagrodzenie sytuujące się powyżej 600 punktów bazowych ponad referencyjną stopę procentową uwzględnia wystarczająco zwiększone ryzyko niewykonania zobowiązania przez przedsiębiorstwo przeżywające trudności. Zgodnie z przytoczonym w pkt 86 powyżej orzecznictwem należy stwierdzić zatem, iż jest on niedopuszczalny. Argumenty przeciwko określeniu elementu pomocy w stosunku do rynkowej stopy referencyjnej zawarte w zarzucie trzecim skargi w sprawie T-120/07, dotyczące braku uzasadnienia, zostaną przeanalizowane poniżej w ramach analizy zarzutów odnoszących się do braku uzasadnienia zaskarżonej decyzji.
- 97 Zarzut drugi skargi w sprawie T-120/07 i analiza ewentualnych błędów w ocenie ograniczają się więc do kwestii, czy Komisja popełniła błąd w ocenie, uznając na podstawie kryteriów z wytycznych z 1999 r., że Bike Systems była przedsiębiorstwem przeżywającym trudności w chwili przyznania środka 1.
- 98 Przede wszystkim należy przypomnieć, że badanie, którego dokonuje Komisja, wiąże się z koniecznością uwzględnienia i oceny faktów i okoliczności o złożonym charakterze ekonomicznym. Jako że sąd nie może zastąpić swą oceną dokonanej przez Komisję oceny faktów i okoliczności o złożonym charakterze ekonomicznym, kontrola Sądu ograniczyć się musi w konsekwencji do sprawdzenia przestrzegania reguł proceduralnych oraz uzasadnienia, dokładności ustaleń faktycznych, jak również braku oczywistego błędu w ocenie oraz nadużycia władzy (zob. wyrok Sądu z dnia 11 maja 2005 r. w sprawach połączonych T-111/01 i T-133/01 Saxonía Edelmetalle i ZEMAG przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-1579, pkt 91 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 99 W odniesieniu do sytuacji Bike Systems w marcu 2001 r. przypomnieć należy, że w motywie 61 zaskarżonej decyzji Komisja wskazuje, co następuje:

„[...] względem firmy Bike Systems, wskutek przyjęcia planu naprawczego, zamknięte zostało właśnie prowadzone w stosunku do niej postępowanie w sprawie niewypłacalności. Jej prognozy na przyszłość były niepewne, ponieważ restrukturyzacji zakładu dokonano tylko w ograniczonym zakresie. Według danych bilansowych za rok 2001 przedsiębiorstwo ponosiło same straty. Kapitał własny był nadal ujemny, chociaż dzięki cichym rezerwom nie spowodowało to upadłości [niewypłacalności]. Bike Systems w tamtym momencie należy w związku z tym uznać za przedsiębiorstwo znajdujące się w trudnej sytuacji”.

- 100 Analiza sytuacji Bike Systems opiera się zatem na: istnieniu planu naprawczego, ograniczonym charakterze jej restrukturyzacji, z którego wynikało, że jej prognozy na przyszłość były niepewne, stratach, jakie stwierdza bilans za 2001 r., oraz ujemnym kapitalem własnym.
- 101 Po pierwsze, MB Immobilien i MB System podnoszą, że czynniki te nie znajdują się w wytycznych z 1999 r. i nie potwierdzają w sposób wystarczający w świetle prawa wniosku Komisji, że Bike Systems przeżywała trudności.
- 102 Nie sposób zgodzić się z tym argumentem.
- 103 Co się tyczy ram analizy wytycznych z 1999 r., należy bowiem przypomnieć, że ich ust. 4 ogranicza się do ogólnego stwierdzenia, że dane przedsiębiorstwo przeżywa trudności, w sytuacji gdy jest niezdolne, biorąc pod uwagę stan jego własnych środków finansowych lub środków, które byliby gotowi przeznaczyć na jego rzecz właściciele/akcjonariusze i wierzyciele, do zahamowania strat, które przy braku interwencji publicznej doprowadziłyby je do pewnej śmierci ekonomicznej w krótkiej lub średniej perspektywie czasowej.

- 104 Ponadto z brzmienia ust. 5 i 6 wytycznych z 1999 r. wynika, że chociaż przedsiębiorstwo „w każdym razie” uważa się za przeżywające trudności, jeżeli znaczna część jego kapitału zakładowego została utracona, można też wykazać przy pomocy innych wskaźników, jak te wymienione w ust. 6, że przeżywa ono trudności finansowe w rozumieniu wytycznych z 1999 r., nawet jeżeli nie utraciło znacznej części swojego kapitału zakładowego (zob. podobnie i analogicznie wyrok z Sądu z dnia 15 czerwca 2005 r. w sprawie T-349/03 Corsica Ferries France przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-2197, pkt 185).
- 105 Z orzecznictwa tego wywnioskować można po pierwsze, że znaczna redukcja kapitału zakładowego jest bardzo poważnym czynnikiem wskazującym na to, że przedsiębiorstwo przeżywa trudności, a po drugie, że istnieje pewna liczba czynników ekonomicznych, których niewyczerpująca lista zawarta jest w ust. 6 wytycznych z 1999 r. (zob. użycie słów „jak te” w ww. w pkt 104 wyroku w sprawie Corsica Ferries France przeciwko Komisji, pkt 185), a które również mogą dowieść istnienia takiego stanu, nawet jeśli przedsiębiorstwo nie utraciło znaczącej części kapitału zakładowego ani nie jest w stanie niewyplacalności w rozumieniu ust. 5 wytycznych z 1999 r.
- 106 W niniejszym przypadku zaskarżona decyzja wskazuje na istnienie ujemnego kapitału własnego, który – wbrew temu, co twierdzą MB Immobilien i MB System – można uważać za ważny wskaźnik trudnej sytuacji finansowej przedsiębiorstwa, nawet poza szczególnymi okolicznościami, o jakich mowa w ust. 5 wytycznych z 1999 r.
- 107 Decyzja ta wymienia również inne oznaki, a w szczególności dalsze ponoszenie strat w roku, w którym środek 1 został przyjęty. Chociaż ten ostatni czynnik nie został wymieniony na niewyczerpującej liście oznak zawartej w ust. 6, która wspomina o wzrastającym poziomie strat, nie można zaprzeczyć, iż ma on znaczenie w ramach analizy sytuacji finansowej przedsiębiorstwa, w zakresie w jakim odnosi się on do sytuacji istniejącej przed lub w chwili przyznania pomocy, czego nie podważają MB Immobilien i MB System.
- 108 Jeżeli chodzi o istnienie planu naprawczego, z wyjaśnień przedstawionych przez MB System i Komisję w odpowiedzi na zadane na piśmie pytania Sądu w sprawie T-120/07

wynika, że postępowanie naprawcze w prawie niemieckim ma na celu naprawę niewypłacalnego przedsiębiorstwa, w chwili gdy możliwe jest jeszcze uniknięcie upadłości i zakłada ono przedstawienie planu naprawczego.

- 109 W tym względzie należy przypomnieć, że ust. 5 lit. c) wytycznych z 1999 r. odnosi się do przypadku przedsiębiorstwa spełniającego „zgodnie z prawem krajowym [...] warunki podlegania procedurze zbiorowej w związku z jego niewypłacalnością” jako czynnika wskazującego, że w każdym przypadku uważać je należy za przeżywające trudności. Prawdą jest, że sytuacja Bike Systems w marcu 2001 r. nie odpowiadała sytuacji opisanej w rzeczonym ust. 5 lit. c), ponieważ zakończyła ona postępowanie w związku z niewypłacalnością. Jednakże jak Komisja potwierdziła to w odpowiedzi na pytania Sądu zadane na piśmie i podczas rozprawy, uznała ona w zaskarżonej decyzji, że plan naprawczy pozwolił Bike Systems na wyjście ze stanu niewypłacalności, lecz jej sytuacja pozostawała słaba, w szczególności dlatego że jej restrukturyzacja była ograniczona, który to czynnik został uwzględniony jako oznaka trudności zgodnie z ust. 6 wytycznych z 1999 r.
- 110 Następnie, co się tyczy zakresu tej restrukturyzacji, przyznając, że pierwotna restrukturyzacja Bike Systems miała charakter ograniczony w tym sensie, że należało jak najszybciej wyprowadzić spółkę z postępowania w związku z niewypłacalnością celem umożliwienia jej kontynuowania działalności i że chodziło zasadniczo o spłatę długów, MB System twierdzi zasadniczo, iż Komisja powinna była uwzględnić okoliczność, że sytuacja przedsiębiorstwa, wobec którego zakończono postępowanie w związku z niewypłacalnością, jest podobna do sytuacji nowej spółki, gdyż nie ma już ono długów. Ponadto zdaniem MB System wierzyciele byli pewni naprawy Bike Systems, skoro zgodzili się na plan naprawczy. Według niej przed Bike Systems otwierały się zupełnie odmienne perspektywy gospodarcze, jako że po nabyciu Bike Systems przez grupę Biria grupa ta uzyskała drugą pozycję na rynku.
- 111 Pomimo czynników wspomnianych przez MB Immobilien i MB System należy stwierdzić, że postępowanie w związku z niewypłacalnością dotyczące Bike Systems zostało zamknięte dopiero w grudniu 2000 r., czyli zaledwie trzy miesiące przed przyznaniem środka 1. W tych okolicznościach i mając na uwadze fakt, iż chodziło tu zasadniczo o restrukturyzację długów bez większych zmian operacyjnych, Sąd uważa, że Komisja mogła uznać, nie popełniając oczywistego błędu w ocenie, że sytuacja Bike Systems

w marcu 2001 r. była słaba, a prognozy na przyszłość niepewne, i to pomimo zaufania, jakie mogły okazywać banki wobec tych prognoz.

- 112 W odniesieniu do rzekomego nieuwzględnienia dobrej kondycji przedsiębiorstwa przejmującego Bike Systems, który to zarzut – jak wynika to z odpowiedzi na zadane przez Sąd pytania na piśmie – odnosi się do włączenia Bike Systems do grupy Birea w okresie restrukturyzacji, należy stwierdzić, że argument MB Immobilien i MB System jest bardzo słabo poparty dowodami oraz że nie tłumaczy one w szczególności, jakie konkretnie dowody przedstawione w postępowaniu administracyjnym nie zostały uwzględnione przez Komisję. Poczynione na rozprawie w odpowiedzi na pytanie Sądu odesłanie do pozycji rynkowej grupy Birea nie może w tym względzie wystarczyć, z uwagi na co należy uznać, że zarzut jest niedopuszczalny stosownie do przytoczonego w pkt 86 powyżej orzecznictwa. W każdym razie, jak twierdzi Komisja, to Bike Systems, a nie nabywca, była dłużna z tytułu wynagrodzenia za środek 1 i nie można przyjąć za pewnik, że przedsiębiorstwo przejmujące wesprze swoją spółkę zależną w uregulowaniu takiego długu.
- 113 Po drugie, MB Immobilien i MB System utrzymują, że Komisja powinna była przeanalizować list gwarancyjny.
- 114 Należy w tym względzie przypomnieć, że – aby uczynić zadość obowiązkowi współpracy z Komisją – na zainteresowanym państwie członkowskim ciąży obowiązek przedstawienia wszystkich dowodów, które mogłyby tej instytucji pozwolić na ustalenie, że spełnione zostały wszystkie warunki niezbędne do zastosowania odstępstwa, o które to państwo się zwraca (zob. wyrok Sądu z dnia 6 kwietnia 2006 r. w sprawie T-17/03 Schmitz-Gotha Fahrzeugwerke przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-1139, pkt 48 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 115 Ponadto z utrwalonego orzecznictwa wynika, że zgodność z prawem aktu wspólnotowego winna być oceniona z uwzględnieniem okoliczności faktycznych i prawnych istniejących w dniu, w którym akt został wydany, a dokonane przez Komisję oceny winny być zbadane tylko na podstawie tych dowodów, którymi dysponowała ona

w momencie ich dokonywania (zob. ww. w pkt 114 wyrok w sprawie Schmitz-Gotha Fahrzeugwerke przeciwko Komisji, pkt 54 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 116 Gdy Komisja dała zainteresowanym możliwość skutecznego przedstawienia ich stanowiska, nie można zarzucać jej nieuwzględnienia ewentualnych okoliczności faktycznych, które nie zostały – choć mogłyby zostać – jej przedstawione w trakcie postępowania administracyjnego, ponieważ Komisja nie jest zobowiązana do badania z urzędu i na podstawie przypuszczeń, jakie okoliczności mogły zostać jej przedstawione (zob. ww. w pkt 114 wyrok w sprawie Schmitz-Gotha Fahrzeugwerke przeciwko Komisji, pkt 54 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 117 W niniejszej sprawie należy stwierdzić, że w trakcie postępowania administracyjnego Komisji nie powiadomiono o liście gwarancyjnym. Prawdą jest jednak, że w piśmie z dnia 31 stycznia 2005 r. Republika Federalna Niemiec wspomniała o jego istnieniu w następujących słowach:

„Strategiczny sojusz utworzony przez grupę Biria (obejmujący w szczególności wspólne nabywanie i dostawę materiałów) pozwolił uznać, że prognozy na przyszłość Bike System były pozytywne oraz że jej restrukturyzacja zakończy się sukcesem. List gwarancyjny wymagany od [Sachsen Zweirad] i Biria GmbH w ramach wypłaty [cichego udziału] miał zagwarantować, że przedsiębiorstwa te będą w przyszłości aktywnie wspierać Bike Systems”.

- 118 Należy w tym względzie zaznaczyć, że – jak podniosła to Komisja – okoliczność, iż Republika Federalna Niemiec w jednym zdaniu poinformowała, że w ramach refinansowania spółki, o której mowa, spółka dominująca udzieliła gwarancji ciągłej pomocy, niekoniecznie musi oznaczać – w braku innych dowodów na poparcie – na przykład w stosunku do sytuacji finansowej wystawcy listu gwarancyjnego w dniu przyjęcia środka 1, że Bike Systems powinna w przyszłości być oceniana inaczej ani że jej prognozy na przyszłość uległy przez to zmianie. Aby móc w każdym wypadku

ocenić wiążący charakter listu gwarancyjnego, Komisja powinna była dysponować oryginalnym dokumentem.

- 119 Tytułem podsumowania, w okolicznościach niniejszej sprawy, tak jak je opisano, i zgodnie z orzecznictwem przytoczonym w pkt 114–116 powyżej, na Komisji nie ciążył obowiązek żądania od Republiki Federalnej Niemiec wyjaśnień w przedmiocie wpływu listu gwarancyjnego na sytuację finansową Bike Systems. Należy więc uznać, że Komisja nie działała bezprawnie, nie dokonując późniejszej analizy zawartego w piśmie z 31 stycznia 2005 r. odesłania do listu gwarancyjnego.
- 120 Po trzecie, co się tyczy nieuwzględnienia w zaskarżonej decyzji sprawozdania finansowego Bike Systems za 2002 r., oczywiste jest, że sytuacja finansowa Bike Systems w 2002 r. nie ma znaczenia przy ocenie zgodności z prawem przyjętego w marcu 2001 r. środka 1. Orzecznictwo jasno precyzuje w tym względzie, że kwestia, czy środek stanowi pomoc w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE, powinna być rozstrzygnięta w świetle sytuacji istniejącej w chwili, w której środek ten został przyjęty. Gdyby Komisja uwzględniała późniejsze dowody, stawałaby w rezultacie w korzystniejszej sytuacji państwa członkowskie, które uchylają spoczywającemu na nich obowiązkowi zgłoszenia na etapie projektu pomocy państwa, którą zamierzają przyznać (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 11 lipca 2002 r. w sprawie T-152/99 HANSA przeciwko Komisji, Rec. s. II-3049, pkt 53).
- 121 Po czwarte, co się tyczy poczynionych przez Komisję odesłań do sytuacji Bike Systems w 2002 r. i w 2003 r. oraz okoliczności, w jakich zakończył się w 2005 r. środek 1, należy stwierdzić, że nie mają one znaczenia przy orzekaniu o zgodności z prawem zaskarżonej decyzji z tych samych względów co względy przywołane w pkt 120 powyżej.
- 122 Z powyższego wynika, że wspomniane w pkt 61 zaskarżonej czynnikami są zgodne z wytycznymi z 1999 r. oraz że Komisja nie popełniła oczywistych błędów w ocenie, uznając, że w marcu 2001 r. Bike Systems przeżywała trudności.

W kwestii tego, czy Sachsen Zweirad i Biria GmbH były przedsiębiorstwami przeżywającymi trudności odpowiednio w marcu i w grudniu 2003 r.

- 123 Freistaat Sachsen wysuwa argumenty ogólne dotyczące, po pierwsze, ram oceny sytuacji przedsiębiorstw będących beneficjentami środków 2 i 3, a po drugie, oczywistych błędów w stosowaniu tych ram do owych przedsiębiorstw.

W przedmiocie ram oceny sytuacji przedsiębiorstw będących beneficjentami środków 2 i 3

— Argumenty stron

- 124 Freistaat Sachsen podnosi, że w motywach 66–78 zaskarżonej decyzji Komisja poprzestała na wyliczeniu kilku „objawów” typowych dla przedsiębiorstw przeżywających trudności, odwołując się do ust. 6 wytycznych z 1999 r., w którym kategoria przedsiębiorstw, jakim można udzielić wsparcia w ramach pomocy na ratowanie i restrukturyzację, została rozciągnięta na przedsiębiorstwa niespełniające kryteriów z rzeczonego ust. 5. Przedsiębiorstwa przeżywające trudności, które bez interwencji państwa byłyby niewypłacalne, generalnie wykazują „objawy” wymienione w ust. 6 wytycznych lub przynajmniej niektóre z nich. Jednakże wystąpienie niektórych z tych „objawów” nie wystarcza, by stwierdzić, iż przedsiębiorstwo przeżywa trudności takie, że w braku pomocy państwa zniknęłoby z rynku.
- 125 Ponadto zdaniem Freistaat Sachsen praktyka Komisji idzie w odwrotnym kierunku. W przypadku przedsiębiorstw, które nie spełniają kryteriów z ust. 5 wytycznych z 1999 r., Komisja nie poprzestaje w najnowszych decyzjach na stwierdzeniu kilku „objawów”.

126 Poza tym Komisja przecenia zakres przysługującego jej swobodnego uznania. Komisja nie może zastąpić swą oceną oceny władzy, która przyznała pomoc, ponieważ zatwierdzając system pomocy, Komisja przyznała państwu członkowskiemu pewien margines swobody. Jedynym zatem zadaniem spoczywającym jeszcze na niej na mocy art. 88 ust. 1 WE jest stała kontrola stosowania zatwierdzonego systemu pomocy. W konsekwencji Freistaat Sachsen uważa, że aby zatwierdzony system pomocy nie wywoływał skutków, ocena władzy lub organu państwa członkowskiego przy przyznaniu pomocy musiałaby być w sposób oczywisty błędna w chwili wydania decyzji (a nie na podstawie informacji, jakie byłyby Komisji dostępne później, podczas rzezczonej kontroli).

127 Freistaat Sachsen utrzymuje ponadto, że zakres swobodnego uznania przysługujący w zakresie decyzji, czy przedsiębiorstwo można uważać za przeżywające trudności, jest węższy w ramach regionalnych systemów pomocy niż w ramach pomocy na ratowanie i restrukturyzację. W ramach pomocy na ratowanie i restrukturyzację antykonkurencyjny skutek wynika z faktu, że przedsiębiorstwo przeżywające trudności jest uprzywilejowane w stosunku do innych przedsiębiorstw. Natomiast w przypadku pomocy regionalnej przedsiębiorstwo przeżywające trudności znajduje się w niekorzystnym położeniu w porównaniu z innymi przedsiębiorstwami, które korzystają z pomocy regionalnej na ten sam projekt.

128 W tym kontekście Freistaat Sachsen uważa, że należy również postrzegać w odmienny sposób kryteria z ust. 5 i z ust. 6 wytycznych z 1999 r. Podczas gdy kryteria z rzezczonego ust. 5 mogą być przedmiotem kontroli, „objawy” wyliczone w ust. 6 mogą pojawić się zarówno w przypadku przedsiębiorstw przeżywających trudności, jak i w przypadku przedsiębiorstw nieprzeżywających ich. Jeżeli zatem przedsiębiorstwo przejawia jedynie niektóre z tych „objawów”, nie można uznać, że wykazano, iż ocena przyznającej pomoc władzy, zgodnie z którą przedsiębiorstwo nie przeżywa trudności, jest w sposób oczywisty błędna. Zważywszy jednak, że kryteria z ust. 5 oraz większość „objawów” z ust. 6 nie wystąpiły w przypadku dwóch przedsiębiorstw w rozpatrywanym okresie, zawarte w zaskarżonej decyzji stwierdzenie, że niektóre „objawy” wystąpiły, nie wystarczy, by uzasadnić a posteriori niezastosowanie zatwierdzonego systemu pomocy.

129 Zdaniem Freistaat Sachsen twierdzenie Komisji, że Sąd uznał w ww. w pkt 104 wyroku w sprawie Corsica Ferries France przeciwko Komisji, że wystąpienie dwóch oznak, a mianowicie rosnącego poziomu strat i długów, wystarcza, by domniemywać, że przedsiębiorstwo przeżywa trudności, jest mylne, ponieważ spór ów dotyczył decyzji, w której Komisja stwierdziła również obecność jednego z kryteriów przewidzianych w ust. 5 wytycznych z 1999 r. Ponadto dwie wspomniane wyżej oznaki nie wystąpiły dokładnie w przypadku Sachsen Zweirad w marcu 2003 r. i w przypadku Biria GmbH w grudniu 2003 r.

130 Ponadto Komisja nie oceniła prawidłowo kryteriów, o których mowa w ust. 6 wytycznych z 1999 r. W uwagach dotyczących wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego Republika Federalna Niemiec przekazała bowiem Komisji tabelę, z której wynika, iż rzezzone kryteria nie zostały spełnione. Tabela ta dotyczy przede wszystkim sytuacji Sachsen Zweirad, jako że w 2001 r. i w 2002 r. przedsiębiorstwo to poniosło straty, podczas gdy po przejęciu Biria AG (dawna nazwa) ponownie osiągnęło zyski w 2003 r. (jako Biria GmbH). Kryteria z ust. 6 wytycznych opierają się na ewolucji negatywnej (rosnące straty, wzrastające zapasy, spadający cash-flow, rosnące zadłużenie i koszty odsetek, zmniejszenie lub utrata środków własnych). Tabela przedstawiona przez Republikę Federalną Niemiec wskazywała natomiast, że w 2003 r. sytuacja uległa polepszeniu oraz że nie występowała jeszcze żadna z oznak. Kwestia tendencji rozwoju gospodarczego jest rozstrzygająca dla zbadania przedsiębiorstwa w świetle kryteriów z ust. 6 wytycznych z 1999 r. Wypłacalne przedsiębiorstwo, które dysponuje wciąż ponad połową środków własnych lub utraciło mniej niż ich jedną czwartą w przeciągu ostatnich dwunastu miesięcy, nie spełnia kryteriów przedsiębiorstwa przeżywającego trudności w rozumieniu ust. 5 rzezonych wytycznych. Utrata środków własnych nie jest w konsekwencji wystarczająca, by spełnić związane ze stratami kryterium przewidziane w ust. 6 wytycznych z 1999 r. ani by zaklasyfikować przedsiębiorstwo jako przeżywające trudności, gdy nie zostały osiągnięte określone w ust. 5 progi. Wręcz przeciwnie, powinno dojść również do wyraźnego pogorszenia sytuacji gospodarczej. W zaskarżonej decyzji Komisja nie przyznała, że sytuacja gospodarcza zainteresowanych przedsiębiorstw uległa w rzeczywistości polepszeniu od 2001 r.

131 W odniesieniu do twierdzenia Komisji, że właściwą definicję przedsiębiorstwa przeżywającego trudności w rozumieniu wytycznych z 1999 r. podaje ich ust. 4, wystarczy zauważyć, że nie zastosowała ona tej definicji w zaskarżonej decyzji. Należy ponadto zaznaczyć, że z kryterium tego nie wynika, iż przedsiębiorstwo powinno się uważać za przeżywające trudności, gdy tylko staje się niezdolne zebrać środki własne lub środki z pożyczek celem sfinansowania projektów koniecznych dla poprawy jego sytuacji gospodarczej. Wynika to w szczególności z dokumentu Komisji SEC (2005) 795, zatytułowanego „Plan działań w zakresie pomocy państwa – Gorzej i lepiej ukierunkowana pomoc państwa: mapa drogowa reformy pomocy państwa na lata 2005–2009” (zwanego dalej „planem działań”), zgodnie z którym taka sytuacja może znajdować wytłumaczenie również w nieprawidłowościach na rynku („niepowodzeniach rynkowych”). Wariant pomocy regionalnej w ramach zatwierdzonego systemu pomocy mógłby zostać zastosowany jedynie, gdy nie można znaleźć żadnego innego sposobu finansowania projektu, i to również w przypadku przedsiębiorstw, które nie przeżywają trudności. Doświadczenie nabyte w ramach stosowania tego instrumentu wsparcia regionalnego od 1993 r. wskazuje, że przedsiębiorstwa, które nie doświadczają trudności gospodarczych, potrzebują jednak gwarancji krajów związkowych, aby zrealizować swe projekty. Dzieje się tak na przykład, gdy bank, z którego usług zazwyczaj korzystają, dokonuje restrukturyzacji portfela i wycofuje się z finansowania.

132 Komisja kwestionuje argumenty Freistaat Sachsen.

— Ocena Sądu

133 Z analizy zaprezentowanej w pkt 103–105 powyżej wynika, że ust. 6 wytycznych z 1999 r. zawiera niewyczerpującą listę czynników, jakie mogą posłużyć do wykazania, że przedsiębiorstwo przeżywa trudności, nawet jeśli nie dochodzi do znacznej redukcji kapitału zakładowego lub do wszczęcia postępowania w związku z niewypłacalnością, o czym mowa w ich ust. 5, przy czym zgodnie z rzeczoną ust. 5 okoliczności te w każdym przypadku prowadzą do uznania, iż przedsiębiorstwo przeżywa trudności. Wbrew twierdzeniom Freistaat Sachsen można więc uznać w ramach wytycznych z 1999 r. na podstawie pewnych oznak, o jakich mowa w ust. 6, lub nawet na podstawie innych oznak, że przedsiębiorstwo przeżywa trudności takie, że w braku interwencji publicznej jego przetrwanie jest zagrożone.

- 134 Ponadto co się tyczy podobieństw do innych postępowań w sprawie pomocy państwa, jakie wykazać zamierza Freistaat Sachsen, należy przypomnieć, że zgodność z prawem decyzji Komisji stwierdzającej, że nowa pomoc nie spełnia warunków zastosowania odstępstwa przewidzianego w art. 87 ust. 3 lit. c) WE, powinna być oceniana jedynie w ramach tego przepisu, a nie z punktu widzenia wcześniejszej praktyki decyzyjnej Komisji, jeśli nawet takowa została udowodniona (ww. w pkt 74 wyrok w sprawie Regione autonoma della Sardegna przeciwko Komisji, pkt 177). Porównania z innymi postępowaniami w sprawie pomocy państwa są więc pozbawione znaczenia przy ustaleniu, czy istnieje minimalna liczba kryteriów, jakie należy spełnić w rozumieniu ust. 6 wytycznych z 1999 r., mając na względzie okoliczność, czy doszło lub nie do utraty kapitału własnego w rozumieniu ust. 5.
- 135 Jeżeli chodzi o przywołanie przez Freistaat Sachsen ww. w pkt 104 wyroku w sprawie Corsica Ferries France przeciwko Komisji, należy zaznaczyć, że w jego pkt 191 Sąd stwierdził, iż poziom strat i długów finansowych danego przedsiębiorstwa są kryteriami, które same w sobie mogą posłużyć do uznania, że przedsiębiorstwo przeżywa trudności. Nie można jednak z tego wnioskować, że istnieje minimalna liczba kryteriów, jakie musi spełnić przedsiębiorstwo, by określić je było można jako przeżywające trudności, gdyż ocena Sądu w tym zakresie odnosiła się do okoliczności faktycznych i dowodów w owej sprawie. Wynika z tego jednak, że aby przedsiębiorstwo mogło zostać uznane za przeżywające trudności w rozumieniu wytycznych z 1999 r., nie jest konieczne, by spełnione zostały wszystkie kryteria wyliczone w ust. 6 wytycznych z 1999 r.
- 136 Ponadto jeżeli chodzi o argument Freistaat Sachsen, że zakres swobodnego uznania przysługującego Komisji jest inny w kontekście zatwierdzonego systemu pomocy, w pkt 62 powyżej przypomniano, że dokonana przez Komisję analiza zgodności pomocy z systemem pomocy nie stanowi inicjatywy wykraczającej poza ramy przysługujących jej kompetencji. Jako że przedsiębiorstwa przeżywające trudności są wykluczone z wariantu pomocy regionalnej w ramach zatwierdzonego systemu pomocy, a ich definicja jest uregulowana w wytycznych z 1999 r., jak wynika to z zawartej w pkt 58–81 powyżej analizy ram prawnych mających zastosowanie w niniejszej sprawie, Komisja miała prawo sprawdzić, czy w niniejszej sprawie wytyczne z 1999 r. zostały prawidłowo zastosowane. Argumenty dotyczące ewentualnie węższego zakresu swobodnego uznania w przypadku pomocy regionalnej w porównaniu z pomocą na restrukturyzację muszą zostać oddalone z tych samych powodów.

137 Następnie w odniesieniu do argumentu Freistaat Sachsen, że jeżeli nie dochodzi do utraty środków własnych, takiej jak ta opisana w ust. 5 wytycznych z 1999 r., należy wykazać, stosując kryteria z ich ust. 6, istnienie negatywnej tendencji, z orzecznictwa wynika, że znaczenie, jakie wytyczne przyznają wskaźnikom tendencji, niekoniecznie oznacza, że inne rodzaje wskaźników nie są istotne. Wskaźniki te jednak mogą zostać uznane za istotne tylko wtedy, gdy pozwalają stwierdzić istnienie prawdziwych i udowodnionych trudności (zob. podobnie i analogicznie ww. w pkt 74 wyrok w sprawie Regione autonoma della Sardegna przeciwko Komisji, pkt 111). Wynika z tego, że wprowadzenie wskaźniki negatywnej tendencji są szczególnie istotne dla ustalenia, czy przedsiębiorstwo przeżywa trudności, jednak ze sposobu, w jaki ujęto kryteria w ust. 6 wytycznych z 1999 r., nie można wnioskować o jakimkolwiek obowiązku udowodnienia przez Komisję istnienia tendencji negatywnej, pod warunkiem że wykaże ona w stopniu wymaganym przez prawo, iż chodzi o przedsiębiorstwo, którego przetrwanie byłoby zagrożone w braku interwencji publicznej.

138 W odniesieniu wreszcie do powołanego przez Freistaat Sachsen planu działań, dokument ten zaleca częstsze wykorzystywanie podejścia gospodarczego w dziedzinie pomocy państwa i wskazuje, że jednym z głównych elementów w tym zakresie jest analiza nieprawidłowości na rynku, które mogą być powodami tego, że rynki nie realizują pożądaných celów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania (pkt 22 i 23 planu działań). Należy jednak zauważyć, że twierdzenia te są z natury bardzo ogólne i bez związku z definicją pojęcia przedsiębiorstwa przeżywającego trudności. W żaden sposób nie potwierdzają one tezy Freistaat Sachsen, że Komisja powinna była uwzględnić okoliczność, że problemy z płynnością finansową przedsiębiorstwa mogą wiązać się z pewnymi nietrwałymi czynnikami gospodarczymi, takimi jak faza wzrostu. Argument ten należy więc oddalić.

139 Z powyższego wynika, że należy oddalić wszystkie podnoszone przez Freistaat Sachsen argumenty dotyczące ogólnych ram analizy zastosowanej przez Komisję w celu oceny, czy omawiane przedsiębiorstwa będące beneficjentami przeżywały trudności.

W przedmiocie oceny sytuacji Sachsen Zweirad

— Argumenty stron

- ¹⁴⁰ Freistaat Sachsen utrzymuje, że Sachsen Zweirad nie wykazywała rosnących strat w marcu 2003 r. Freistaat Sachsen przyznaje, że poniosła ona straty w 2001 r. i w 2002 r., lecz zmniejszyły się one pomiędzy 2001 r. a 2002 r., spadając z 1,274 mln EUR do 733 000 EUR. W chwili przyznania środka 2 przewidywany był dodatni wynik roczny na 2003 r. Co więcej, zyski z lat poprzednich nie zostały pochłonięte przez straty. Sachsen Zweirad zachowała dodatni kapitał własny w stanie niezmienionym. Ponadto jej obrót zmniejszył się pomiędzy 2001 r. a 2002 r. o 13,8% do wysokości 51 mln EUR, ponieważ potencjalni nabywcy w Niemczech byli bardzo ostrożni z powodu utrzymującej się złej koniunktury. W roku obrachunkowym 2003 spółka liczyła na uzyskanie wyższego obrotu, a plan ten uważany był za realistyczny, ponieważ po pierwsze, ostrożność nabywców w okresie poprzedzającym wywołała konieczność nadrobienia braków, a po drugie, dziesięciu największych klientów Sachsen Zweirad złożyło przed początkiem roku wiążące zamówienia, których wielkość obrotu przekraczała 30 mln EUR. Spadek obrotu nie był zatem długotrwały. Freistaat Sachsen utrzymuje, że wprawdzie Komisja stwierdziła wystąpienie dwóch wspomnianych wyżej oznak, nie rozpatrzyła jednak ich przyczyn ani nie przeanalizowała ich wpływu na ewolucję przedsiębiorstwa. Bez takiej analizy oznaki te nie pozwalały na wyciągnięcie wniosków w przedmiocie tego, czy przedsiębiorstwo przeżywa trudności.
- ¹⁴¹ Komisja przywołała ponadto problemy z utrzymaniem płynności finansowej, których jednak nie można zrównać z trudnościami z zapłatą. Sama Komisja wyjaśniła, że dla zapewnienia wzrostu przedsiębiorstwa oraz utworzenia związanego z nim kapitału obrotowego konieczne jest skorzystanie z finansowania zewnętrznego. Trudności z uzyskaniem na rynku finansowania na rzecz wzrostu nie pozwalają jednak uznać przedsiębiorstwa za przeżywające trudności. Jest tak również w przypadku przywołanej w sprawozdaniu z audytu rocznego sprawozdania finansowego przyjętego w dniu 31 grudnia 2002 r. i sprawozdania z zarządzania Sachsen Zweirad za rok obrachunkowy 2002 (zwanego dalej „sprawozdaniem finansowym Sachsen Zweirad za 2002 r.”) konieczności całkowitej restrukturyzacji finansowania w celu zmniejszenia kosztów przedsiębiorstwa oraz umożliwienia mu całkiem bezpiecznego i bardziej długoterminowego planowania. Krótkie pozostałe okresy spłaty kredytów stanowią przede

wszystkim zagrożenie w zakresie kosztów, a nie bezpośredni dowód zasadniczych trudności. Ponadto obciążenia ponoszone przez Sachsen Zweirad z tytułu odsetek zmniejszyły się (spadły z 2 mln EUR do 1,8 mln EUR w 2002 r.), z uwagi na co w przypadku udzielenia gwarancji nie należało spodziewać się żadnej trudności z płatnością z powodu tego obciążenia odsetkami.

142 Komisja kwestionuje argumenty Freistaat Sachsen.

— Ocena Sądu

143 Tytułem wstępu należy przypomnieć, że z utrwalonego orzecznictwa wynika, iż przy stosowaniu art. 87 ust. 3 WE Komisji przysługuje szeroki zakres swobodnego uznania. Ponieważ sąd nie może zastąpić swą oceną oceny faktów i okoliczności o złożonym charakterze ekonomicznym dokonanej przez Komisję, kontrola Sądu musi w związku z tym ograniczać się do zbadania przestrzegania przepisów proceduralnych oraz przepisów dotyczących uzasadnienia, prawidłowości ustaleń faktycznych, jak również braku oczywistego błędu w ocenie i braku nadużycia władzy (zob. wyrok Sądu z dnia 12 września 2007 r. w sprawie T-68/03 Olimpiaki Aeroporia Ypiresies przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-2911, pkt 150 i przytoczone tam orzecznictwo).

144 W niniejszej sprawie w odniesieniu do środka 2 i sytuacji Sachsen Zweirad w marcu 2003 r. w zaskarżonej decyzji wskazano, co następuje:

„(66) Zdaniem [Republiki Federalnej Niemiec] [Sachsen Zweirad] nie wykazywała żadnych typowych cech przedsiębiorstwa znajdującego się w trudnej sytuacji w rozumieniu wytycznych [z 1999 r.]. Komisja wskazuje na fakt, że wymienione w [ust.] 6 wytycznych [z 1999 r.] typowe oznaki przedsiębiorstwa znajdującego się w trudnej sytuacji mają wyłącznie służyć jako punkt odniesienia, czy [celem określenia, kiedy] dane przedsiębiorstwo powinno zostać uznane za znajdujące się w trudnej sytuacji, a nie być traktowane jak warunki, które muszą zostać

spełnione łącznie. [Sachsen Zweirad] w roku 2001 [...] wykazała stratę w wysokości 1 274 000 EUR, a w roku 2002 w wysokości 733 000 EUR. Straty te zostały przejęte przez spółkę matkę Biria stosownie do umowy o odprowadzaniu zysku. Obroty w roku 2002 w porównaniu z rokiem 2001 spadły.

- (67) Zgodnie ze sprawozdaniem finansowym Sachsen Zweirad za 2002 r. zetknęła się [ona] również z problemem płynności finansowej. I tak w sprawozdaniu rocznym z działalności przedsiębiorstwa wyraźnie wskazano, że sytuacja związana z płynnością finansową wskutek wysokich kosztów związanych z udzieleniem krótkoterminowych kredytów na zapasy towarów oraz wzrostu [wskutek wysokich kosztów poniesionych w ramach wstępnego finansowania zapasów towarów i wzrostu] w obrębie grupy była napięta. Według sprawozdania dalszy byt przedsiębiorstwa można było zapewnić wyłącznie w sytuacji, gdyby banki były skłonne utrzymać istniejące linie kredytowe lub dokonać ich restrukturyzacji.
- (68) Niebezpieczeństwo, że prywatne instytucje finansowe nie przedłużą udzielonych kredytów, zdaniem [Republiki Federalnej Niemiec] nigdy nie istniało. Nie zmienia to jednak niczego w twierdzeniu, że sytuacja związana z płynnością finansową przedsiębiorstwa była napięta. Według [sprawozdania finansowego Sachsen Zweirad za 2002 r.] w przypadku większości kredytów ich pozostały czas spłaty był krótszy niż pięć lat, co wcale nie jest sytuacją optymalną dla finansowania działalności przedsiębiorstwa i oznacza dla niego zwiększone ryzyko. Krótkoterminowość kredytów prowadziła oprócz tego do konieczności płacenia wysokich odsetek (choć w roku 2002 były one trochę niższe niż w 2001), co dodatkowo obciążało płynność finansową przedsiębiorstwa”.

¹⁴⁵ Z powyższego fragmentu zaskarżonej decyzji wynika, że Komisja oparła wniosek, iż w marcu 2003 r. Sachsen Zweirad przeżywała trudności, na następujących czynnikach: po pierwsze, na istnieniu strat, chociaż malejących, w latach 2001 i 2002, po drugie, na spadku obrotów w 2002 r. w porównaniu z 2001 r. i po trzecie, na istnieniu poważnych problemów z płynnością finansową, o których mowa w sprawozdaniu finansowym Sachsen Zweirad za 2002 r. i które jeszcze zaostrzyły się w związku z przewagą wysokooprocentowanych kredytów krótkoterminowych.

- 146 Jeżeli chodzi przede wszystkim o spadek obrotów, należy zauważyć, że ust. 6 wytycznych z 1999 r. wspomina o tym kryterium. Nawet jeżeli kryterium to nie jest samo w sobie wyraźną oznaką istnienia zasadniczych trudności przedsiębiorstwa w przypadku wzięcia pod uwagę jedynie dwóch kolejnych lat, w celu oceny sytuacji finansowej Sachsen Zweirad Komisja przeanalizowała również inne kryteria.
- 147 W odniesieniu do strat należy zauważyć, że ust. 6 wytycznych z 1999 r. odnosi się do wzrastającego poziomu strat. Sąd uważa jednak, że nie może to uniemożliwić Komisji uwzględnienia faktu utrzymywania się strat przez wiele kolejnych lat jako wskaźnika trudności finansowych, chociażby straty te nie wzrastały. Ponadto wzięcie w tym zakresie pod uwagę wyników finansowych przedsiębiorstwa będącego beneficjentem w okresie dwóch poprzednich lat wydaje się zupełnie właściwe w przypadku środka pomocy przyznanego w pierwszym kwartale 2003 r.
- 148 Ponadto, co się tyczy tabeli załączonej do skargi, która wskazuje na zysk w wysokości 1,7 mln EUR w chwili sporządzenia przejściowego bilansu w dniu 31 maja 2003 r., którego nieuwzględnienie zarzuca Komisji Freistaat Sachsen, należy zaznaczyć, że – jak wskazała Komisja – poprawa sytuacji przedsiębiorstwa będącego beneficjentem w roku, w którym przyznano środek 2, nie może mieć wpływu na ocenę jego sytuacji w chwili przyznania tego środka w szczególności dlatego, że nie można wykluczyć, iż istnienie rzeczonyj gwarancji mogło mieć wpływ na tę ewolucję. Jak przypomniano powyżej, orzecznictwo wskazuje, że kwestię, czy środek stanowi pomoc w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE, rozstrzygać należy w świetle sytuacji istniejącej w chwili, gdy środek ten został przyjęty. Gdyby Komisja uwzględniała późniejsze dowody, stawiałaby w rezultacie w korzystniejszej sytuacji państwa członkowskie, które uchybiają spoczywającemu na nich obowiązkowi zgłoszenia na etapie projektu pomocy państwa, którą zamierzają przyznać (ww. w pkt 120 wyrok w sprawie HANSA przeciwko Komisji, pkt 53).
- 149 Następnie, jeżeli chodzi o problem płynności finansowej, to ust. 6 wytycznych z 1999 r. nie wspomina o nim wyraźnie, chociaż odnosi się do zmniejszenia marży brutto samofinansowania jako wskaźnika trudności finansowych.

- 150 Należy natomiast zauważyć, że sytuacja dotycząca płynności finansowej została jasno opisana jako niepokojąca w sprawozdaniu finansowym Sachsen Zweirad za 2002 r., na którym Komisja oparła swą analizę. Sprawozdanie to wskazywało w szczególności, co następuje:

„Spółka usiłowała przeciwdziałać pogarszaniu się wyników, które jeszcze się nasiliło w porównaniu z 2001 r., dokonując oszczędności kosztów, które – w ujęciu bezwzględnym – mogły urzeczywistnić się w szczególności w dziedzinie wydatków na pensje i innych kosztów eksploatacyjnych. Środki te okazały się jednak niewystarczające, by uniknąć negatywnego wyniku na koniec owego roku [...].

Podobnie jak w poprzednim roku obrachunkowym 2001, dyrekcja [Sachsen Zweirad] uważa, że powiększenie grupy przedsiębiorstw powiązanych ze spółką dominującą Biria AG, które również w 2002 r. wywołało znaczącą potrzebę finansowania, stanowi główne źródło ryzyka. Ponieważ odmówiono poręczenia związku i kraju związkowego, na które najpierw wyrażono zgodę z zastrzeżeniem przedstawienia oświadczenia o braku sprzeciwu ze strony [Komisji], panujący obecnie kryzys w zakresie płynności finansowej można było przewyciężyć, w szczególności w miesiącach zimowych, jedynie dzięki opracowanemu wraz z bankami planowi finansowania. W chwili obecnej istnienie [Sachsen Zweirad] zależy zatem od zachowania aktualnie przyznanych przez banki kredytów, i to tym bardziej, że [Sachsen Zweirad] ustanowiła znaczące zabezpieczenia pożyczek całej grupy Biria. Z powodu wielkości krótkoterminowych linii finansowania istnieje ryzyko wahań stopy procentowej, które mogą zagrozić istnieniu spółki.

[...]

Duże wydatki związane ze wstępnym finansowaniem zapasów towarów oraz wzrost grupy silnie nadweryżyły płynność finansową przedsiębiorstwa, którego sytuacja pozostaje napięta do tego stopnia, że jego istnienie może być zapewnione jedynie pod warunkiem, iż banki utrzymają istniejące linie kredytowe lub dokonają ich restruktu-

ryzacji i rozszerzenia, zważywszy na zniesienie poręczenia związku/krajów związkowych w zakresie wywiązania się z umowy.

[...] Jeżeli chodzi o krótkoterminowe linie kredytowe, istnieje ponadto ryzyko wahań stopy procentowej, które mogą zagrozić istnieniu przedsiębiorstwa [...].”

- 151 Z cytatu tego wynika, że Sachsen Zweirad znajdowała się w trudnej sytuacji finansowej i przechodziła restrukturyzację. Sąd uważa, że – w szczególności zważywszy na wysokość krótkoterminowych kredytów podlegających wahanom stopy procentowej – Komisja miała prawo uznać sytuację dotyczącą płynności finansowej, opisaną w sprawozdaniu finansowym Sachsen Zweirad za 2002 r., za oznakę trudnej sytuacji finansowej, która mogła zagrozić zdolności przedsiębiorstwa do przetrwania w braku interwencji państwowej, gdyż przedsiębiorstwo, któremu brakuje płynności finansowej, nie może zapewnić uregulowania swoich długów w krótkiej lub średniej perspektywie czasowej.
- 152 Ponadto w odniesieniu do argumentu, że Komisja powinna była uwzględnić okoliczność, iż napiętą sytuację dotyczącą płynności finansowej spowodowało finansowanie wzrostu Sachsen Zweirad oraz że sytuacja ta niekoniecznie była wskaźnikiem trudności, zaznaczyć należy, że sprawozdanie finansowe Sachsen Zweirad za 2002 r. faktycznie wymienia wstępne finansowanie zapasów towarów oraz wzrost grupy. Należy jednak uznać, że Komisja nie popełniła oczywistego błędu w ocenie, opierając się na bardzo niepokojącym brzmieniu rzeczonoego sprawozdania w tej kwestii, ponieważ uwzględniało ono wyraźnie kontekst wzrostu, przywołując niemniej wciąż bardzo napiętą sytuację.
- 153 Poza tym jeżeli chodzi o argument Freistaat Sachsen, że Komisja powinna była uwzględnić koniunkturę oraz istnienie dużych stałych zamówień w końcu 2002 r., Komisja wskazała w odpowiedzi na zadane na piśmie pytanie Sądu, że informacje te nie zostały zgłoszone podczas postępowania administracyjnego, lecz wspomniano o nich po raz pierwszy w skardze. Pytany o to podczas rozprawy Freistaat Sachsen nie

mógł zaprzeczyć tym twierdzeniom ani wskazać, w jakich dokumentach zgłoszono te informacje podczas postępowania administracyjnego, lecz wskazał jedynie, że osłabienie koniunktury w 2002 r. było ogólnie znanym problemem.

- 154 W tych okolicznościach Sąd uważa, że Komisja nie popełniła oczywistego błędu w ocenie, nie uwzględniając tych czynników, by stwierdzić istnienie niepewnej sytuacji gospodarczej i finansowej Sachsen Zweirad. Z orzecznictwa przytoczonego w pkt 115 powyżej wynika bowiem, że dokonane przez Komisję oceny winny być zbadane tylko na podstawie tych dowodów, którymi dysponowała ona w momencie ich dokonywania.
- 155 W odniesieniu wreszcie do rzekomego nieuwzględnienia niewielkiego zmniejszenia obciążeń z tytułu odsetek, które spadły z 2 mln EUR w 2001 r. do 1,8 mln EUR w 2002 r., Komisja wskazała w odpowiedzi na zadane na piśmie pytanie Sądu, że z motywu 68 zaskarżonej decyzji wynikało, iż uwzględniła tę okoliczność, lecz że w celu dokonania oceny, czy przedsiębiorstwo znajdowało się w trudnej sytuacji, musiała wziąć pod uwagę jego sytuację w całkowitym wymiarze. Nawet uwzględniając niewielkie zmniejszenie obciążeń finansowych, Komisja pozostaje zdania, że Sachsen Zweirad przeżywała trudności z powodu znacznych wcześniejszych strat oraz problemów z płynnością finansową.
- 156 Sąd stwierdza w tym względzie, że motyw 68 zaskarżonej decyzji faktycznie wskazuje na zmniejszenie obciążeń finansowych pomiędzy 2001 r. a 2002 r. W świetle wyraźnej negatywnej analizy sytuacji dotyczącej płynności finansowej Sachsen Zweirad, jaka wynika ze wspomnianego wyżej sprawozdania finansowego Sachsen Zweirad za 2002 r., Sąd uważa, że Komisja nie popełniła oczywistego błędu w ocenie, uznając, iż ów szczególny czynnik nie był w stanie mieć decydującego wpływu na jej całościową ocenę sytuacji rzeczzonego przedsiębiorstwa w chwili przyznania środka 2.

- 157 Podsumowując, Freistaat Sachsen nie dowiódł, że Komisja popełniła oczywisty błąd w ocenie, stwierdzając w oparciu o wyżej wymienione czynniki, iż w marcu 2003 r. Sachsen Zweirad przeżywała trudności.

W przedmiocie oceny sytuacji Biria GmbH

— Argumenty stron

- 158 Freistaat Sachsen zaznacza, że w motywie 72 zaskarżonej decyzji Komisja stwierdza, iż (nowa) Biria GmbH odziedziczyła trudności (starej) Biria AG i Sachsen Zweirad, lecz utrzymuje, iż takie twierdzenie nie pozwala wyciągnąć wniosku co do tego, czy zrestrukturyzowane przedsiębiorstwo znajdowało się w trudnej sytuacji. Sachsen Zweirad nie przeżywała wcześniej trudności, z uwagi na co przejęcie przez Biria GmbH aktywów i pasywów Biria AG niekoniecznie musiało uczynić z Biria GmbH przedsiębiorstwo przeżywające trudności, czego jasno dowodzi okoliczność, że bilans ogólny wzrósł z 24 mln EUR w dniu 31 grudnia 2002 r. do ponad 34 mln EUR w dniu 31 grudnia 2003 r., podczas gdy pasywa wzrosły zaledwie o 4 mln – z 22 mln do 26 mln EUR. Należy oprzeć się wyłącznie na wskaźnikach finansowych zrestrukturyzowanego przedsiębiorstwa, które wskazują, iż nie znajdowało się ono w trudnej sytuacji.
- 159 Ponadto Komisja powołała się na poważne problemy Biria GmbH z płynnością finansową, lecz przemilczała okoliczność, że nie spowodowały one niewypłacalności przedsiębiorstwa ani nawet tymczasowych przerw w płatnościach. Nie uwzględniła ona też okoliczności, iż chodziło o problemy, jakie przedsiębiorstwo to napotkało w związku z finansowaniem swego wzrostu, a nie o trudności z płatnościami wynikające z problematycznego stosunku pomiędzy dochodami i wydatkami.

160 Freistaat Sachsen uważa również, że wyciągnięty przez Komisję w motywie 77 zaskarżonej decyzji wniosek o wycofaniu się konsorcjum banków niekoniecznie się narzuca. Omawiane konsorcjum banków było kierowane przez bank D., który został utworzony dopiero w 2001 r. przez połączenie dwóch innych banków i którego kierunki działania, zgodnie z doniesieniami prasowymi, wciąż pozostają przedmiotem dyskusji. Z tego zresztą powodu przewidywane od lat połączenie z bankiem W. wciąż nie doszło do skutku. Jak wynika z pisma załączonego do skargi, bank D. wyjaśnił na wniosek poręczyciela, że konsorcjum banków wycofało się w listopadzie 2003 r. ze względów strategicznych. Freistaat Sachsen utrzymuje, że wyjaśnienie to nie jest nieprawdopodobne, jeżeli umiesci się je w kontekście ciągłej dyskusji wewnętrznej dotyczącej tego, czy bank D. powinien zajmować się klientami biznesowymi o orientacji krajowej, konkurując ze zrzeszonymi z nim powszechnymi bankami spółdzielczymi i kasami oszczędnościowymi. Wartość wierzytelności została skorygowana w ramach wewnętrznej restrukturyzacji banku, a przychód z tytułu ceny spłaty mógł zostać zoptymalizowany przy pomocy planu podatkowego w sposób pozwalający uniknąć wszelkich lub praktycznie wszelkich strat. Dwa pozostałe banki wycofały się wraz z bankiem D., ponieważ żaden z nich nie chciał przejąć dyirekcji konsorcjum, przy czym decyzja ta nie jest niezwykła ani też nie można jej wykorzystać jako dowodu na szczególnie wysokie ryzyko niewykonania zobowiązań. Nic zatem nie pozwalało stwierdzić, że omawiane przedsiębiorstwo musiało być uznane za przeżywające trudności.

161 Zdaniem Freistaat Sachsen z powyższego wynika, że nawet jeżeli przedsiębiorstwa niepodważalnie prowadziły strategię biznesową łączącą się z dużym ryzykiem oraz były w tym zakresie niedokapitalizowane, to jednak pogłębiona analiza kryteriów wyliczonych przez Komisję powinna była doprowadzić ją do wniosku, że w chwili przyznania środka 3 rzeczony przedsiębiorstwa nie stały w obliczu trudności zagrażających kontynuacji ich działalności w przypadku nieprzyznania pomocy przez państwo. Spółka audytorska, której udzielił zlecenia Freistaat Sachsen, stwierdziła w szczególności w odniesieniu do obu przedsiębiorstw, że ryzyko skorzystania z gwarancji było na tyle ograniczone, że udzielenie gwarancji dawało się uzasadnić.

162 Freistaat Sachsen utrzymuje wreszcie, iż należy oddalić argument Komisji, że źródło problemów z płynnością finansową nie ma wpływu na to, czy przedsiębiorstwo

winno zostać uznane za przedsiębiorstwo przeżywające trudności. Wyżej wymieniony w pkt 104 wyrok w sprawie Corsica Ferries France przeciwko Komisji, przywołany przez Komisję w celu wykazania, że prowadzenie wojny cenowej nie jest całkiem nie do pogodzenia z istnieniem trudności, nie ma zastosowania w niniejszej sprawie, ponieważ problemów z płynnością finansową nie można zrównać ze stratami. Problemy z płynnością pojawiają się regularnie właśnie w ramach finansowania wzrostu, ponieważ sfinansowane musi być ustanowienie kapitału stałego i kapitału obrotowego, lecz wspomniane ustanowienie nie objawia się w postaci strat. Napięta sytuacja w zakresie płynności finansowej nie oznacza więc, że przedsiębiorstwo powinno się uważać za przeżywające trudności.

163 Komisja kwestionuje argumenty Freistaat Sachsen.

— Ocena Sądu

164 Jeżeli chodzi o środek 3 i sytuację Biria GmbH w chwili przyznania tego środka w grudniu 2003 r., zaskarżona decyduje, jak poniżej:

„(70) Biria GmbH (obecnie Biria AG) powstała z mocą z dniem 1 października 2003 r. w wyniku fuzji Biria AG (starej) ze spółką zależną [Sachsen Zweirad].

(71) Zdaniem [Republiki Federalnej Niemiec] Biria GmbH (obecnie Biria AG) należy wyraźnie odróżniać od Biria AG (starej) i od [Sachsen Zweirad], ponieważ wskutek połączenia powstało całkiem nowe przedsiębiorstwo. Dlatego kwestię, czy przedsiębiorstwo to w momencie przyznawania gwarancji w dniu 9 grudnia [2003] r. znajdowało się w trudnej sytuacji, należy oceniać na podstawie bilansu otwarcia nowo powstałego w wyniku fuzji przedsiębiorstwa. [Zdaniem Niemiec b]ilans otwarcia pokazuje, że Biria GmbH nie może być uważana za przedsiębiorstwo znajdujące się w trudnej sytuacji.

- (72) Komisja nie podziela tej argumentacji. Nowo powstałe w wyniku połączenia przedsiębiorstwo Biria GmbH nie może być postrzegane w oddzieleniu [w odezwaniu] od wcześniej istniejących przedsiębiorstw Biria AG i [Sachsen Zweirad], ponieważ powstało wskutek ich połączenia. W przeciwnym razie łatwo byłoby obejść zakwalifikowanie przedsiębiorstwa jako znajdującego się w trudnej sytuacji poprzez dokonywanie połączenia podmiotów gospodarczych lub zakładanie nowych przedsiębiorstw. Ówczesna Biria AG w roku 2002 również wykazała straty i miała także problemy z płynnością finansową, podobnie jak [Sachsen Zweirad]. Biria GmbH przejęła wszystkie długi i zobowiązania firmy Biria AG (starej) i [Sachsen Zweirad]. Biria GmbH posiada ponadto te same składniki majątkowe i prowadzi taką samą działalność, jak Biria AG (stara) i [Sachsen Zweirad]. Dlatego Komisja jest zdania, że Biria GmbH przejęła trudną sytuację firm Biria AG (starej) i [Sachsen Zweirad].
- (73) [Sachsen Zweirad] według opinii [Republiki Federalnej Niemiec] przy dokonywaniu połączenia była firmą dominującą pod względem gospodarczym. [Sachsen Zweirad] nie znajdowała się w trudnej sytuacji, dlatego nie należy automatycznie zakładać, że nowa firma Biria AG przeżywała trudności. Wbrew twierdzeniu Niemiec Komisja jest całkowicie przekonana, że [Sachsen Zweirad] była przedsiębiorstwem znajdującym się w trudnej sytuacji. Nowa Biria GmbH »odziedziczyła« zatem również trudną sytuację [Sachsen Zweirad].
- (74) Zgodnie ze sprawozdaniem rocznym z działalności za rok 2003 w roku 2003 kontynuowana była restrukturyzacja i reorganizacja grupy Biria. Proces ten rozpoczął się już w roku 2002 i uwzględniał nowy tryb finansowania grupy [Zgodnie ze sprawozdaniem rocznym z działalności za rok 2003 grupa Biria kontynuowała swą restrukturyzację i reorganizację rozpoczętą w 2002 r., przy okazji reorganizując swe finansowanie]. Na podstawie gwarancji udzielonej przez kraj związkowy Saksonia dla pożyczki w wysokości 24,875 mln EUR grupa Biria opracowała nową koncepcję krótkoterminowego [średnioterminowego] finansowania swojej działalności. Nowa koncepcja finansowania przewidywała również znaczące dostosowanie stóp procentowych, a tym samym obniżenie wysokiego obciążenia odsetkami.
- (75) Równocześnie dokonano reorganizacji grupy banków: trzy banki wyraziły gotowość zrzeczenia się należności [wierzytelności] w wysokości 8 567 000 EUR – co wydaje się być znacznie więcej niż 50% ich należności [wierzytelności] – w zamian za niezwłoczną spłatę należności [wierzytelności] pozostałych. Zatem pożyczka [kredyt], któr[y] jest pokryt[y] gwarancją w wysokości 80% środka 3, składa się z 8 mln EUR na kredyt operacyjny [pożyczkę operacyjną], 7,45 mln EUR stanowiących linię kredytową na rachunku bieżącym oraz z kwoty 9,425 mln EUR przeznaczonej na sezonową linię kredytową.

- (76) Biria GmbH (obecnie Biria AG) miała w momencie przyznawania gwarancji poważne problemy z płynnością finansową i w związku z tym była przedsiębiorstwem znajdującym się w trudnej sytuacji. Ocena ta jest oparta na fakcie, że trzy banki wycofały się z finansowania działalności Biria, a nawet były skłonne zrzec się większości swoich należności [wierzycelności], o ile pozostała część należności [wierzycelności] zosta[łaby] niezwłocznie wykupiona [zwrócona]. Wynika z tego, że banki miały poważne wątpliwości [co do tego], czy firma Biria jest w stanie obsługiwać [zwrócić] swoje długi i czy należy ją traktować jak przedsiębiorstwo rentowne.
- (77) [Republika Federalna Niemiec] w odpowiedzi stwierdza[...], że banki wycofały się z finansowania wyłącznie z powodu nowego ukierunkowania swojej strategii handlowej. Komisja stwierdza, że banki zrezygnowały prawdopodobnie z około 50% [...] [swych] wierzycelności. Już sam ten fakt, nawet jeśli banki wycofały się z finansowania w związku ze swoją nową strategią działalności, świadczy o tym, że banki uważały pełny zwrot udzielonych pożyczek za bardzo mało prawdopodobny”.
- 165 Z powyższego fragmentu zaskarżonej decyzji wynika, że Komisja oparła wniosek, iż w grudniu 2003 r. Biria GmbH przeżywała trudności, na następujących czynnikach: po pierwsze, na okoliczności, że odziedziczyła ona trudności finansowe po dwóch przedsiębiorstwach, z których powstała, po drugie, na poważnych problemach z płynnością finansową w chwili przyznania środka 3, a po trzecim, na wycofaniu się trzech banków oraz na zrzeczeniu się przez nie przy tej okazji dużej części przysługujących im wierzycelności.
- 166 Przede wszystkim Freistaat Sachsen kwestionuje w odniesieniu do „dziedzictwa” Biria GmbH twierdzenie, że Sachsen Zweirad znajdowała się w trudnej sytuacji. Z przeprowadzonej wyżej analizy (zob. pkt 144–157 powyżej) wynika jednak, iż nie dowiedziono, że Komisja, dochodząc do przeciwnego wniosku, popełniła oczywiste błędy w ocenie. Ponadto z motywu 72 zaskarżonej decyzji wynika, że stara Biria AG również odnotowała straty w 2002 r. oraz także doświadczyła problemów z płynnością finansową, czego nie kwestionuje Freistaat Sachsen.
- 167 Freistaat Sachsen twierdzi jednak, że Komisja powinna była oprzeć się wyłącznie na bilansie nowej spółki Biria GmbH oraz przeanalizować jej wskaźniki finansowe, zamiast wyciągać in abstracto wnioski, że połączenie dwóch spółek przeżywających

trudności prowadzi automatycznie do utworzenia nowego przedsiębiorstwa, które również przeżywa trudności.

- 168 W tym względzie Sąd uważa, że Komisja nie popełniła oczywistego błędu w ocenie, biorąc pod uwagę – poza czynnikami związanymi z sytuacją gospodarczą i finansową nowej spółki Biria GmbH – również sytuację dwóch przedsiębiorstw, z jakich połączenia powstała. Jak bowiem wskazano w motywie 72 zaskarżonej decyzji oraz na co Komisja zwróciła uwagę przed Sądem, nie można pozwolić, by spółki uchylały się od obowiązku zawiadomienia i przedstawienia planu restrukturyzacji poprzez zwykle dokonywanie połączenia podmiotów gospodarczych lub zakładanie nowych przedsiębiorstw.
- 169 Co więcej, jeżeli chodzi najpierw o powołanie przez Freistaat Sachsen na pewne dane finansowe za rok obrachunkowy 2003, a w szczególności na całość bilansu i wynik działalności Biria GmbH na dzień 31 grudnia 2003 r., należy przypomnieć, że z orzecznictwa przytoczonego w pkt 120 powyżej wynika, iż kwestia, czy środek stanowi pomoc w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE, powinna być rozstrzygnięta w świetle sytuacji istniejącej w chwili, w której środek ten został przyjęty. Nie można więc zarzucać Komisji, iż nie wzięła pod uwagę danych odnoszących się do sytuacji omawianej spółki w dniu 31 grudnia 2003 r., ponieważ dzień ten przypadł na okres po przyznaniu pomocy. Jak wskazuje bowiem Komisja, dane te nie były dostępne w chwili przyznania pomocy. Komisja miała więc prawo powołać się w tym zakresie na dane za rok obrachunkowy 2002. Wynika z tego, że przedstawione przez Freistaat Sachsen argumenty dotyczące w szczególności bilansu na dzień 31 grudnia 2003 r. oraz pozytywnego wyniku zwykłej działalności Biria GmbH w sprawozdaniu rocznym za rok obrachunkowy 2003 są bezskuteczne.
- 170 Następnie w odniesieniu do argumentu Freistaat Sachsen, iż – pomijając bilans nowej spółki na dzień 31 grudnia 2003 r. i wynik działalności wynikający ze sprawozdania rocznego za rok obrachunkowy 2003 – uwzględnione powinny być zostać wyniki śródkresowe oraz tymczasowy bilans z dnia 31 maja 2003 r., Komisja słusznie zaznacza, iż nie da się określić, w jakim stopniu przyznanie Sachsen Zweirad będącej spółką, która stała się częścią Biria GmbH, środka 2 w marcu 2003 r. mogło być korzystne dla pozytywnego rozwoju wyniku działalności w 2003 r. W tych okolicznościach kilkakrotnie przywołane in abstracto przez Freistaat Sachsen wyniki śródkresowe

z 2003 r. nie wystarczają, by dowieść, że Komisja popełniła oczywisty błąd w ocenie, gdyż nie oparła dokonanej przez siebie analizy sytuacji finansowej Biria GmbH na rzeczonych wynikach śródkresowych.

- 171 Poza tym w odniesieniu do sytuacji dotyczącej ograniczonej płynności finansowej Biria GmbH Komisja powołuje się na sprawozdanie z audytu rocznego sprawozdania finansowego przyjętego w dniu 31 grudnia 2002 r. i sprawozdania za 2002 r. z zarządzania tą spółką, które wskazuje, co następuje:

„Problemy z płynnością finansową przedsiębiorstwa jeszcze się nasiliły w 2002 r., a sytuacja wciąż jest do tego stopnia napięta, że przetrwanie Biria AG może być zapewnione jedynie pod warunkiem, iż banki utrzymają istniejące linie kredytowe lub dokonają ich restrukturyzacji i rozszerzenia, zważywszy na zniesienie poręczeń związku/krajów związkowych w zakresie wywiązania się z umowy [...].

Z punktu widzenia księgowości spółka ma nadmierne długi. Dyrekcja handlowa uważa jednak, że w rozumieniu prawa o niewypłacalności nadmierne zadłużenie nie występuje, zważywszy że kapitał ujemny wskazany w bilansie wyrównany jest przez ciche rezerwy w postaci udziałów w [Sachsen Zweirad], oświadczenie wspólnika o podporządkowaniu i renomę Biria AG”.

- 172 W tym względzie stwierdzono już, że napięta sytuacja dotycząca płynności finansowej może stanowić istotny wskaźnik trudnej sytuacji w rozumieniu wytycznych z 1999 r. Należy zresztą nadmienić w tym względzie, iż Komisja zaznacza, czego nie kwestionuje Freistaat Sachsen, że kredyty objęte środkiem 3 nie były przeznaczone do zainwestowania, lecz że chodziło w szczególności o kredyt na rachunku bieżącym oraz o inny kredyt przeznaczony na potrzeby sezonowe, co wynika również z motywu 75 zaskarżonej decyzji. Argument Freistaat Sachsen, że sytuacja dotycząca płynności finansowej nie doprowadziła do niewypłacalności, pozbawiony jest więc znaczenia, ponieważ wytyczne dopuszczają trudną sytuację poza tym konkretnym kontekstem prawnym. W odniesieniu do argumentów Freistaat Sachsen dotyczących okoliczności, że sytuację dotyczącą płynności finansowej Biria GmbH powinno się powiązać z kontekstem wzrostu spółki, Sąd uważa, że okoliczność ta nie wystarcza

sama w sobie, by pozwolić Komisji na nieuwzględnienie trudności związanych z płynnością finansową spółki, lecz że chodzi o całościową ocenę jej sytuacji.

- 173 W odniesieniu wreszcie do wycofania się banków należy zaznaczyć, że pismo banku D. załączone do skargi w sprawie T-102/07 nie stanowi nieodpartego dowodu na to, iż omawiane porozumienie wynikało całkowicie ze względów wewnętrznej strategii banków. Albowiem nawet jeżeli rzeczzone pismo wskazuje, że względy strategiczne leżały u podstaw rozpoczęcia negocjacji w sprawie restrukturyzacji kredytów w lutym 2003 r., to nie podważa ono dokonanej w zaskarżonej decyzji analizy, zgodnie z którą rezygnacja z 50% kredytów w zamian za bezzwłoczny zwrot pozostałych ma charakter nadzwyczajny. Komisja nie popełniła więc oczywistego błędu w ocenie, interpretując wycofanie się i rezygnację banków jako oznakę braku zaufania do tego, iż Biria GmbH jest zdolna zwrócić całość pożyczek.
- 174 Rezultatem powyższego jest to, iż z żadnego z argumentów Freistaat Sachsen nie wynika, aby Komisja popełniła oczywiste błędy w ocenie, stwierdzając, że Biria GmbH w chwili wystąpienia okoliczności faktycznych również przeżywała trudności.
- 175 Należy w konsekwencji oddalić wszystkie zarzuty skarżących dotyczące rzekomo oczywistych błędów w ocenie odnoszących się do określenia przedsiębiorstw będących beneficjentami jako przedsiębiorstw przeżywających trudności.

3. W przedmiocie zarzutów dotyczących braków uzasadnienia

- 176 Po pierwsze, argumenty skarżących dotyczą niewystarczającego uzasadnienia zaskarżonej decyzji, gdyż Komisja nie wskazuje powodu niezastosowania definicji pojęcia przedsiębiorstwa przeżywającego trudności wynikającej ze stosownego środka

E 16/94 oraz nie wyjaśnia powodu odejścia od definicji rzeczzonego pojęcia zawartej w wytycznych z 1999 r. Po drugie, skarżące utrzymują, że zaskarżona decyzja jest wadliwa z powodu braku uzasadnienia dotyczącego określenia elementów pomocy, jeżeli chodzi o środki 1–3.

W przedmiocie braku uzasadnienia dotyczącego niezastosowania stosownego środka E 16/94 oraz odejścia od wytycznych z 1999 r.

Argumenty stron

- 177 Freistaat Sachsen utrzymuje, że jeżeli należało uznać, iż zainteresowane przedsiębiorstwa przeżywały trudności zgodnie z kryteriami przewidzianymi w zatwierdzonym systemie pomocy, Komisja nie podała uzasadnienia takiej decyzji. Ponadto nie przedstawiła ona zresztą powodów, dla których odeszła od kryteriów ustalonych w zatwierdzonym systemie pomocy. Poza tym zdaniem Freistaat Sachsen Komisja nie wyjaśnia w zaskarżonej decyzji powodów niezastosowania kryteriów z ust. 5 wytycznych z 1999 r., chociaż w innych postępowaniach często miała wątpliwości co do tego, czy dane przedsiębiorstwo mogło znajdować się w trudnej sytuacji, gdy kryteria te nie były spełnione. Biorąc pod uwagę okoliczność, że ust. 5 wytycznych z 1999 r. zawiera zasadę ogólną, a ich ust. 6 – wyjątek, Komisja powinna była uzasadnić niezastosowanie rzeczzonego ust. 5.
- 178 MB Immobilien i MB System utrzymują, że co się tyczy stosowania wytycznych z 1999 r., zaskarżona decyzja jest wadliwa z powodu braku uzasadnienia w odniesieniu do trzech kwestii. Po pierwsze, nie wskazuje ona przyczyn odejścia od analizy kryteriów z wytycznych z 1999 r. Po drugie, w wypadku gdyby Komisja doszła do wniosku, że beneficjentów pomocy powinno się uważać za przedsiębiorstwa przeżyujące trudności na podstawie określonego przez nią samą rozgraniczenia między przedsiębiorstwami w dobrej kondycji i przeżywającymi trudności, zaskarżona decyzja nie wskazuje niczego w tym zakresie. Po trzecie, Komisja powinna była uzasadnić

przyczynę odejścia od przesłanek zatwierdzonego systemu pomocy w odniesieniu do środków 2 i 3.

179 Komisja kwestionuje argumenty skarżących.

Ocena Sądu

180 Należy przypomnieć, że z utrwalonego orzecznictwa wynika, iż zakres obowiązku uzasadnienia zależy od charakteru danego aktu i od okoliczności, jakie towarzyszą jego przyjęciu. Uzasadnienie powinno ukazywać w jasny i jednoznaczny sposób tok rozumowania instytucji, po pierwsze, tak aby zainteresowani mogli zapoznać się z uzasadnieniem danego aktu oraz aby mogli bronić swych praw i zweryfikować zasadność decyzji, a po drugie, tak aby sąd mógł sprawować kontrolę zgodności aktu z prawem. Nie ma wymogu, by uzasadnienie wyszczególniało wszystkie istotne elementy faktyczne i prawne, ponieważ ocena, czy uzasadnienie aktu spełnia wymogi art. 253 WE, winna opierać się nie tylko na jego brzmieniu, ale także uwzględniać okoliczności jego wydania, jak również całość przepisów prawa regulującego daną dziedzinę. W szczególności Komisja nie musi zajmować stanowiska wobec wszystkich argumentów zainteresowanych stron, wystarczy bowiem przedstawić fakty i względy prawne o zasadniczym znaczeniu dla decyzji (zob. ww. w pkt 104 wyrok w sprawie Corsica Ferries France przeciwko Komisji, pkt 62–64 i przytoczone tam orzecznictwo).

181 W niniejszej sprawie z zaskarżonej decyzji nie wynika, by Republika Federalna Niemiec powołała się w ramach postępowania administracyjnego na stosowny środek E 16/94. Komisja potwierdziła przed Sądem, że w toku postępowania administracyjnego nie powołano się na stosowny środek E 16/94, czemu nie zaprzeczyły skarżące. Z przeprowadzonej wyżej analizy wynika ponadto, że definicja pojęcia przedsiębiorstwa przeżywającego trudności zawarta w stosownym środku E 16/94 nie miała w tym przypadku zastosowania oraz że Komisja miała prawo oprzeć się w tym względzie na wytycznych z 1999 r. W tych okolicznościach zarzuty oparte na braku uzasadnienia zaskarżonej decyzji, jeżeli chodzi o niezastosowanie stosownego środka E 16/94, muszą zostać uznane za bezzasadne, ponieważ nie można przyjąć,

że Komisja musiała wyjaśnić przyczynę, dla której nie oparła się na niemających zastosowania oraz nieprzywołanych przepisach.

- 182 Oddalić jako bezzasadne należy również zarzuty dotyczące braku uzasadnienia w odniesieniu do uwzględnienia lub nieuwzględnienia kryteriów z wytycznych z 1999 r. W motywie 66 zaskarżonej decyzji Komisja wskazuje bowiem, iż jest zdania, że „wymienione w [ust.] 6 [...] wytycznych z [1999 r.] typowe oznaki przedsiębiorstwa znajdującego się w trudnej sytuacji mają wyłącznie służyć jako punkt odniesienia [przy określaniu], czy dane przedsiębiorstwo powinno zostać uznane za znajdujące się w trudnej sytuacji, a nie być traktowane jak warunki, które muszą zostać spełnione łącznie”. Jej stanowisko w tym względzie jest więc jasne. W pozostałym zakresie, jak wynika to z powyższej analizy, zaskarżona decyzja wskazuje, jakie kryteria gospodarcze wzięła pod uwagę Komisja dla oceny sytuacji finansowej omawianych przedsiębiorstw będących beneficjentami. Uzasadnienie to wystarczy stronom do zapoznania się z motywami zaskarżonej decyzji, a Sądowi – do wydania rozstrzygnięcia w przedmiocie jej zgodności z prawem.

W przedmiocie braku uzasadnienia w odniesieniu do określenia elementu pomocy

Argumenty stron

- 183 Freistaat Sachsen wskazuje, iż nie rozumie sposobu, w jaki Komisja obliczyła stopę procentową, według której – zdaniem Komisji – powinny być zostać przyznane kredyty, by były zgodne z warunkami rynkowymi i by można je było uznać za zwolnione z pomocy. Komisja poprzestała na odesłaniu do swego komunikatu 97/C 273/03 w sprawie metody określania stóp referencyjnych i dyskontowych (Dz.U. 1997, C 273, s. 3, zwanego dalej „komunikatem w sprawie stóp referencyjnych”). Zwykłe odesłanie do wcześniejszego komunikatu nie wystarcza jednak, by wykazać, że nadwyżka 400 punktów bazowych jest normalna na rynku. Freistaat Sachsen twierdzi, iż nie rozumie również, dlaczego Komisja stosuje, jeżeli chodzi o środki 2 i 3, dwa podwyższenia (motyw 93 zaskarżonej decyzji). Dwa przykłady podane w komunikacie w sprawie

stóp referencyjnych (przedsiębiorstwo przeżywające trudności i brak zabezpieczeń) mają związek z ryzykiem nieściągalności wierzytelności, z uwagi na co kumulacja nie wydaje się być uzasadniona.

- 184 Komisja nie wykazała w każdym razie żadnego wyraźnego związku ze zwykłymi warunkami rynkowymi. Wydaje się zresztą mało prawdopodobne, by rynek reagował na przywołany brak zabezpieczeń poprzez stałe podwyższenia stóp procentowych całkowicie nieproporcjonalne do poziomu obowiązujących stóp. Należy mieć na względzie to, że sektor kredytowy stosuje stosunkowo niewysokie podwyższenie, gdy stopa procentowa jest niewysoka, oraz stosunkowo wysokie podwyższenie, gdy taka jest również stopa procentowa.
- 185 Freistaat Sachsen uważa również, że w motywie 92 zaskarżonej decyzji Komisja domniemywa, iż przyznane zabezpieczenia nie miały prawie wartości gospodarczej, lecz nie przedstawia na to żadnego dowodu. Z bilansów rocznych za rok obrachunkowy 2003 wynika jednak, że kredyty udzielone przez banki nie tylko były gwarantowane hipotecznie, lecz również przez zbycie wyposażenia i kapitału obrotowego wpisanych do bilansu z wartością odpowiednio 5,8 mln EUR i 28,3 mln EUR. Komisja nie mogła więc przyjąć za punkt wyjścia nikomej wartości gospodarczej zabezpieczeń lub powinna była przynajmniej podać wyjaśnienia w tym zakresie.
- 186 Freistaat Sachsen podnosi wreszcie, wobec przywołania przez Komisję w toku postępowania przed Sądem studium firmy audytorskiej z dnia 26 października 2004 r. dotyczącego aktualizacji stóp odniesienia stosowanych do pomocy państwa w Unii Europejskiej (zwanego dalej „studium”), iż rzeczonego studium brak jest w aktach sprawy ani też nie powołano się nań w zaskarżonej decyzji, z uwagi na co wymogi dotyczące jej uzasadnienia nie były w tym względzie przestrzegane. Przed wydaniem zaskarżonej decyzji Komisja nie wydała też zresztą komunikatu, z którego wynikałoby, iż przyłączyła się do wniosków ze studium w perspektywie przyszłych decyzji.

- 187 MB Immobilien i MB System utrzymują w związku ze środkiem 1, że Komisja nie uzasadnia, dlaczego wynagrodzenie cichego wkładu przewyższające już o 600 punktów bazowych stopę odniesienia mającą wówczas zastosowanie nie uwzględnia podwyższonego ryzyka związanego z przedsiębiorstwem przeżywającym trudności. Komisja dokonała zresztą odesłania do komunikatu w sprawie stóp referencyjnych, ponieważ nie stwierdziła warunków rynkowych.
- 188 Nie uzasadniła ona niezbitcie sposobu oceny elementów składających się na pomoc w ramach środka 1, lecz doszukiwała się elementu pomocy w różnicy między wynagrodzeniem, jakie Bike Systems powinna była zapłacić na rynku, a tym rzeczywiście zapłaconym. W celu określenia kwoty odsetek zwykłe przywołanie komunikatu w sprawie stóp referencyjnych oraz powtórzenie założenia – dotyczącego przeżywania przez przedsiębiorstwo trudności – nie mogą zastąpić koniecznego uzasadnienia. Ma to zastosowanie nie tylko do istoty, lecz przede wszystkim do kwoty pomocy, tym bardziej że jeżeli chodzi o ilość punktów bazowych, Komisja przyznała sobie w komunikacie w sprawie stóp referencyjnych zakres swobodnego uznania.
- 189 Zastosowanie do różnych form ryzyka 400 punktów bazowych oraz dodawanie ich bez uzasadnienia tej decyzji ani co do istoty, ani w odniesieniu do kwoty, jest arbitralne. Z brzmienia komunikatu w sprawie stóp referencyjnych nie wynika bowiem, że na wypadek wystąpienia wielu form ryzyka Komisja zastrzegła sobie prawo zastosowania do każdej z nich podwyższenia w wysokości 400 punktów bazowych. W szczególności z tego powodu konieczne było przedstawienie przez Komisję szerszego uzasadnienia dotyczącego ustalonego przez nią podwyższenia o 1000 punktów bazowych zarówno co do istoty, jak i w odniesieniu do kwoty.
- 190 W odniesieniu do twierdzenia, że środek 1 stanowił pożyczkę obciążoną szczególnym ryzykiem, MB Immobilien i MB System podnoszą, że kumulacja różnych form ryzyka, jaka zdaniem Komisji stąd wynika, dotyczy w rzeczywistości jedynie tego samego ryzyka, a mianowicie ryzyka niewykonania zobowiązań. Widoczne jest to w sposób szczególnie wyraźny w następującym kontekście: jeżeli przedsiębiorstwo przedstawiło wystarczającą liczbę zabezpieczeń, małe znaczenie ma to, czy pożyczka korzysta z pierwszeństwa zaspokojenia; warunki mniej restrykcyjne nie mogą już być zastosowane, gdy rzekomo niewystarczające zabezpieczenia same były już przedmiotem podwyższenia. Komisja zamierzała jednak w tym przypadku dokonać podwyższenia o 400 i o 200 punktów, a więc w sumie o 600 punktów bazowych, w tej samej

sytuacji faktycznej, a mianowicie gdy występuje niewystarczająca ilość zabezpieczeń. Taki sposób postępowania jest całkowicie sprzeczny wewnątrznie.

- 191 MB Immobilien i MB System precyzują również, że ani komunikat w sprawie stóp referencyjnych, ani zaskarżona decyzja nie podają uzasadnienia co do tego, jakie formy ryzyka należy uwzględnić poprzez podwyżkę o 400 punktów bazowych i dlaczego chodzi o 400 punktów bazowych.
- 192 Ponadto jeżeli chodzi o różne zabezpieczenia, chociaż Komisja usiłuje opisać konkretne ryzyko, stosunek pod względem wartości pomiędzy, z jednej strony, przytoczonymi zabezpieczeniami, a z drugiej strony, ich oceną w punktach bazowych pozostaje nieznany.
- 193 Poza tym Komisja, analizując w zaskarżonej decyzji ryzyko, nie oceniła zagadnień innych niż udzielone zabezpieczenia, przykładowo możliwości przedsiębiorstwa oraz jego pozycji rynkowej. Analiza ryzyka ograniczająca się do zabezpieczeń i niewzględniająca szerszych czynników gospodarczych nie odpowiada wymogom ostrożności i kompletności.
- 194 Ponadto Komisja nie dokonała oceny listu gwarancyjnego (zob. pkt 90 powyżej). Gdyby dokonała ona takiej oceny, nie mogłaby zakładać, że ryzyko było podwyższone.
- 195 Jeżeli chodzi o środek 2, MB Immobilien i MB System utrzymują, że zaskarżona decyzja jest również wadliwa z powodu istotnego braku uzasadnienia dotyczącego określenia elementów stanowiących pomoc i ich wartości. W motywach 88–91 zaskarżonej decyzji Komisja ponownie odsyła do komunikatu w sprawie stóp referencyjnych, nie podając jednak powodów, dla których uważa za uzasadnione zastosować podwyżkę w wysokości 400 punktów bazowych ze względu na uznanie spółki za przedsiębiorstwo przeżywające trudności oraz podwyżkę w wysokości 400 punktów bazowych z powodu niewystarczających zabezpieczeń. Z tych samych względów co przywołane

dla środka 1, zwykle odesłanie do komunikatu w sprawie stóp referencyjnych nie jest wystarczające.

- ¹⁹⁶ Ponadto ponieważ Komisja opiera się na stratach Sachsen Zweirad, decydując, że chodzi o przedsiębiorstwo przeżywające trudności oraz że występuje szczególne ryzyko, jakie należy wziąć pod uwagę w drodze podwyższenia, należy przyjąć, że straty te nie są rozstrzygające. Komisja nie dokonała wystarczającej analizy umowy zbycia zysków i metody wyrównania płynności finansowej w grupie (cash pool), uzgodnionych między Sachsen Zweirad i spółką dominującą. Mogła ona być co najwyżej zbadać, czy spółka dominująca przeżywała trudności. Podwyższenie w wysokości 400 punktów bazowych jest więc niezgodne z prawem.
- ¹⁹⁷ Co się tyczy następnie środka 3, MB Immobilien i MB System uważają, że zaskarżona decyzja jest też wadliwa z powodu istotnego braku uzasadnienia w odniesieniu do elementów stanowiących pomoc (motyw 93 zaskarżonej decyzji). Komisja określiła element stanowiący pomoc na podstawie różnicy między zastosowaną konkretnie stopą procentową a określoną przez nią stopą procentową podwyższoną o 700 punktów bazowych i nie jest możliwe zrozumienie powodu, po pierwsze, dla którego zdecydowała się ona dokonać podwyższenia właśnie w wysokości 400 punktów bazowych, a nie o inną liczbę, ponieważ chodziło o przedsiębiorstwo przeżywające trudności, ani po drugie, dla którego stosuje ona kolejne podwyższenie o 300 punktów bazowych, ponieważ zabezpieczenia nie są wystarczające. Wprawdzie Komisja przyznała, że udzielone zabezpieczenia mają pewną wartość gospodarczą, lecz nie uzasadniła, do czego prowadzi zastosowanie podwyższenia w wysokości 100, a nie w wysokości 200 punktów bazowych wobec 400 punktów, które najwyraźniej wzięła pod uwagę. Niemożliwe jest zrozumienie, z jakich powodów Komisja uważa następnie, że podwyższenie w wysokości 300 punktów bazowych jest uzasadnione, chociażby dlatego, że zgodnie z komunikatem w sprawie stóp referencyjnych w przypadku szczególnego ryzyka zastosować należy podwyższenie w wysokości 400 punktów bazowych.
- ¹⁹⁸ W odniesieniu do przywołanego przez Komisję studium MB Immobilien i MB System podzielają uwagi krytyczne Freistaat Sachsen.

- 199 Komisja przypomina, że komunikat w sprawie stóp referencyjnych przewiduje jednolitą stopę odniesienia obliczaną na podstawie stopy zwanej „pięcioletnią międzybankową stopą swap”. W sytuacjach szczególnego ryzyka (na przykład w przypadku przedsiębiorstwa przeżywającego trudności, braku zabezpieczeń normalnie wymaganych przez banki) metoda przewiduje podwyższenie stopy odniesienia o 400 punktów bazowych bądź większe.
- 200 Co się tyczy przede wszystkim środka 1, w celu określenia normalnej stopy rynkowej Komisja wykorzystwała w zaskarżonej decyzji trzy podwyższenia, które jednak nie miały zastosowania w żaden sposób do tej samej formy ryzyka, lecz do trzech form ryzyka odrębnych w ramach obliczeń. Pierwsza objęta forma ryzyka odnosiła się do okoliczności, iż Bike Systems znajdowała się w trudnej sytuacji. Wzrosło więc prawdopodobieństwo, iż przedsiębiorstwo nie będzie w stanie zwrócić środka 1 lub wypłacić uzgodnionego zań wynagrodzenia. Sytuacja gospodarcza beneficjenta pomocy została dogłębnie przeanalizowana. Chociażby z tego powodu powinien zostać oddalony argument, że Komisja oceniła jedynie udzielone zabezpieczenia. Druga forma ryzyka dotyczyła braku zabezpieczeń, który jeszcze podwyższył ryzyko niewykonania zobowiązań w przypadku niewypłacalności. Trzecia forma ryzyka wynika z okoliczności, iż na wypadek niewypłacalności środek 1 był podporządkowany innym pożyczkom, czego rezultatem jest dodatkowe zwiększenie ryzyka niewykonania zobowiązań. Chodzi tu o odrębną formę ryzyka. Trzy formy ryzyka zostały precyzyjnie opisane i uzasadnione w zaskarżonej decyzji.
- 201 Argument, że wszystkie te formy ryzyka dotyczą ostatecznie jedynie ryzyka niewykonania zobowiązań i nie powinny być rozważane łącznie, jest pozbawiony znaczenia, ponieważ sprowadza się do uznania, że w każdym wypadku gdy przedsiębiorstwo ustanowiło wystarczające zabezpieczenia, kwestia, czy pożyczka jest podporządkowana, nie jest rozstrzygająca. W niniejszym przypadku chodzi natomiast o przedsiębiorstwo, które nie ustanowiło wystarczających zabezpieczeń, z uwagi na co absolutnie rozstrzygające jest ustalenie, czy pożyczka jest podporządkowana. Ponadto jest zupełnie wyobrażalne, że przedsiębiorstwo może przeżywać trudności, ale dysponuje znacznymi zabezpieczeniami pozwalającymi pokryć kredyt lub gwarancję. Stosowana do kredytu dla takiego przedsiębiorstwa stopa procentowa, którą należy uznać za zgodną z rynkową, byłaby więc niższa od stopy odnoszącej się do kredytu

dla przedsiębiorstwa przeżywającego trudności, które nie zapewnia porównywalnych zabezpieczeń.

- 202 Podobne wnioski wyciągnięto w studium poświęconym w szczególności określeniu odpowiednich podwyższeń dolnej stopy w pewnych sytuacjach. W studium zastosowano dwa kryteria takiego podwyższenia, a mianowicie rating przedsiębiorstwa i oferowane przez nie zabezpieczenia, kumulując w ten sposób dwie formy ryzyka. W studium proponuje się na przykład zastosowanie do przedsiębiorstwa z kategorii C, które mimo trudności zapewnia dobre zabezpieczenia, podwyższenie w wysokości 360 punktów bazowych (czyli o 3,6 punktu procentowego). W studium uznaje się natomiast, że odpowiednią wysokością podwyższenia w przypadku przedsiębiorstwa z tej samej kategorii, lecz zapewniającego jedynie niewielkie zabezpieczenia, jest 1650 punktów bazowych (czyli 16,50 punktu procentowego). Rozpatrywane w niniejszej sprawie podwyższenie nie zostało więc wcale zastosowane trzykrotnie do tej samej formy ryzyka. Ponadto przywołanie przez Komisję studium w odpowiedzi na skargę miało za jedyny cel poświadczanie, że wynik uzyskany i uzasadniony w zakresie kwoty elementu pomocy dobrze przedstawiał rzeczywisty stan gospodarczy, lecz nie było w żadnym wypadku pomyślane jako dodatkowe uzasadnienie, które byłoby zresztą zbędne.
- 203 Co się tyczy kwestii odpowiedniego charakteru podwyższeń wynoszących w sumie 1000 punktów bazowych, Komisja pragnie podkreślić, że w komunikacie w sprawie stóp referencyjnych uznała ona, iż podwyższenie o 400 punktów bazowych stanowi podwyższenie minimalne. Podwyższenie faktycznie zastosowane mogłoby bez wątpienia przewyższać 400 punktów bazowych. Odpowiedni charakter podwyższeń potwierdzono w studium, które uznało za odpowiednie – w przypadku przedsiębiorstwa z kategorii C, czyli znajdującego się w niekorzystnej sytuacji gospodarczej – zastosować podwyższenie w wysokości 1000 punktów bazowych, gdy udzielono normalnych zabezpieczeń, a nawet w wysokości 1650 punktów, jeżeli dostępne są słabe zabezpieczenia. Zastosowane przez Komisję podwyższenie w wysokości 1000 punktów bazowych uważać więc należy raczej za zbyt niskie aniżeli za zbyt wysokie.
- 204 W odniesieniu wreszcie do rzekomego nieuwzględnienia listu gwarancyjnego Komisja ogranicza się do wskazania, że rzeczony list nie został przedstawiony w odpowiednim momencie podczas formalnego postępowania wyjaśniającego, z uwagi na co nie mogła go dokładniej zbadać i, stosownie do okoliczności, uwzględnić go w większym stopniu w swej analizie.

- 205 Następnie w odniesieniu do środka 2 zarzut, że Komisja niewystarczająco uzasadniła całkowite podwyższenie w wysokości 800 punktów bazowych w stosunku do stopy odniesienia, powinien zostać oddalony z uwagi na motywy 88–91 zaskarżonej decyzji. Dla określenia dokładnej różnicy między odsetkami należnymi w warunkach rynkowych w braku środka 2 a odsetkami rzeczywiście wypłaconymi konieczna byłaby oddzielna analiza różnych form ryzyka. Zastosowane przez Komisję podwyższenie pozostaje niższe od zalecanego w studium w analogicznych sytuacjach.
- 206 Na zarzut, że Komisja niewystarczająco uwzględniła umowę zbycia zysków i sposoby wyrównania płynności finansowej w grupie, odpowiedź należy ponownie, iż wydała ona decyzję na podstawie danych, jakie były jej dostępne w chwili zamknięcia formalnego postępowania wyjaśniającego. W toku postępowania administracyjnego Republika Federalna Niemiec nie powołała się jednak na rzeczony „cash pool”.
- 207 Wreszcie jeżeli chodzi o środek 3, Komisja odsyła do swoich uwag dotyczących obliczania elementu pomocy w środkach 1 i 2.
- 208 W odpowiedzi na zarzut MB Immobilien i MB System dotyczący kwoty podwyższenia w wysokości 300 punktów bazowych ze względu na niewystarczające zabezpieczenia Komisja zaznacza, iż wymieniła i zbadała w zaskarżonej decyzji każde z zabezpieczeń ustanowionych celem udzielenia gwarancji (długi hipoteczne, cesję wierzytelności, przeniesienie w celu zabezpieczenia własności towarów znajdujących się w posiadaniu przedsiębiorstw należących do grupy oraz gwarancję solidarną właściciela Biria GmbH). Po zbadaniu ich doszła jednak do wniosku, że zabezpieczenia Biria GmbH były lepszej jakości niż zabezpieczenia Sachsen Zweirad, z uwagi na co zastosowała jedynie podwyższenie w wysokości 300 punktów bazowych ze względu na niewystarczające zabezpieczenia (wobec 400 punktów bazowych w przypadku środka 2).

Ocena Sądu

- 209 Zakres badania przez Sąd zgodności zaskarżonej decyzji z prawem pod kątem obowiązku uzasadnienia został przypomniany w pkt 180 powyżej.
- 210 Tytułem wstępu należy zaznaczyć również, że skarżące mylą w argumencie kwestie uzasadnienia formalnego i oceny merytorycznej. W tym zakresie przypomnieć należy orzecznictwo, zgodnie z którym obowiązek uzasadnienia stanowi istotny wymóg formalny, który należy odróżnić od kwestii zasadności uzasadnienia, odnoszącej się do materialnej legalności spornego aktu. Zarzuty i argumenty mające na celu podważenie zasadności tego aktu są zatem bezskuteczne w ramach zarzutu dotyczącego braku lub niewystarczającego uzasadnienia (ww. w pkt 143 wyrok w sprawie Olympiaki Aeroporja Ypiresies przeciwko Komisji, pkt 79).
- 211 W świetle tego orzecznictwa należy zbadać, czy Komisja uzasadniła dostatecznie pod względem prawnym sposób, w jaki obliczyła elementy pomocy.
- 212 W odniesieniu przede wszystkim do argumentu MB Immobilien i MB System, zgodnie z którym komunikat w sprawie stóp referencyjnych nie uzasadnia w żaden sposób podwyższenia w wysokości 400 punktów bazowych, jakie proponuje on w przypadku podwyżki z tytułu ryzyka, należy zaznaczyć, że ogranicza się on rzeczywiście do stwierdzenia, iż stopa odniesienia stanowi dolny punkt interwencji, „który może zostać podniesiony w sytuacjach związanych ze szczególnym ryzykiem (np. w przypadku przedsiębiorstwa zagrożonego [przeżywającego trudności] lub jeżeli nie zostało zapewnione zabezpieczenie normalnie wymagane przez banki)” oraz że w takich przypadkach „premia [podwyżka] może stanowić do 400 punktów bazowych lub więcej, jeżeli żaden bank komercyjny nie przyznałby danego kredytu”. Należy więc stwierdzić, że treść komunikatu w sprawie stóp referencyjnych jest w tym zakresie mało rozwinięta i w żaden sposób nie może sama wystarczyć do uzasadnienia obliczania podwyżki z tytułu ryzyka w danym przypadku. Należy zatem zbadać sposób, w jaki Komisja wyjaśniła jej zastosowanie w zaskarżonej decyzji.

- 213 Co się tyczy określenia elementów pomocy w tym przypadku, a w szczególności poziomu podwyżki z tytułu ryzyka, po przypomnieniu zasad, o których mowa w komunikacie w sprawie stóp referencyjnych, oraz trudnej sytuacji finansowej Bike Systems Komisja wskazuje w motywie 86 zaskarżonej decyzji w odniesieniu do środka 1, co następuje:

„[...] Komisja w tym przypadku jest zdania, że Bike Systems [...] powinna zapłacić odsetki równe przynajmniej stopie procentowej plus premia wynosząca [stopie odniesienia uwzględniającej podwyżkę wynoszącą] 400 punktów bazowych jako przedsiębiorstwo znajdujące się w trudnej sytuacji oraz kolejny narzut wynoszący [dodatkową podwyżkę wynoszącą] 400 punktów bazowych z powodu braku zabezpieczeń. Ponadto Komisja uważa za odpowiedni narzut wynoszący kolejne 200 punktów bazowych za dalszą kolejność spłaty cichego udziału w przypadku upadłości [nie-wypłacalności]. Jest to zgodne z informacjami zawartymi w [komunikacie w sprawie stóp referencyjnych], zgodnie z którymi w przypadkach szczególnego ryzyka, jak np. w przypadku przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji lub w razie braku zabezpieczeń normalnie wymaganych przez banki, premia [podwyżka] może stanowić 400 punktów bazowych lub więcej. Element pomocy odpowiada zatem różnicy pomiędzy stopą odniesienia po doliczeniu [podwyższoną o] 1000 punktów bazowych a rzeczywistym wynagrodzeniem z tytułu cichego udziału”.

- 214 W odniesieniu do środków 2 i 3 Komisja wskazuje w motywach 90–93 zaskarżonej decyzji, co następuje:

„(90) [...] w przypadku [Sachsen Zweirad] i Biria GmbH w momencie udzielania gwarancji chodziło o przedsiębiorstwa znajdujące się w trudnej sytuacji. Z udzieleniem pożyczki i gwarancji dla firmy [Sachsen Zweirad] ze względu na zaoferowanie szczególnie skromnych zabezpieczeń związane było dodatkowe ryzyko. Gwarancja dla pożyczki na rzecz [Sachsen Zweirad] była zabezpieczona jedynie solidarnym poręczeniem przedsiębiorstw należących do grupy. Ekonomiczna wartość takich solidarnych gwarancji [jest] bardzo niska.

(91) Dlatego Komisja wyraża pogląd, że [Sachsen Zweirad] w tym przypadku bez gwarancji musiałaby zapłacić wynagrodzenie przynajmniej w wysokości stopy odniesienia plus premia [uwzględniającej podwyżkę] wynosząc[ą] 400 punktów bazowych jako przedsiębiorstwo znajdujące się w trudnej sytuacji oraz kolejny narzut wynoszący [dodatkową podwyżkę wynoszącą] 400 punktów bazowych z powodu bardzo niskich zabezpieczeń. Element pomocy [w ramach gwarancji] odpowiada zatem różnicy pomiędzy stopą odniesienia po doliczeniu [podwyższoną o] 800 punktów bazowych a rzeczywistym oprocentowaniem, z którym gwarantowana pożyczka została udzielona.

(92) Odnośnie do pożyczki i gwarancji dla Biria GmbH, zabezpieczenia miały w tym przypadku wyższą wartość ekonomiczną od zabezpieczeń udzielonych [Sachsen Zweirad]. Mimo to zabezpieczenia te były nadal mniejsze niż zabezpieczenia normalnie wymagane. Gwarancja dla Biria GmbH jest zabezpieczona ustanowieniem długu gruntowego z pierwszeństwem zaspokojenia na majątku Bike Systems w wysokości 15 mln EUR. Jednakże ten dług gruntowy ma dalszą kolejność zaspokojenia po innej pożyczce wynoszącej 2 mln EUR. Dług gruntowy z pierwszeństwem zaspokojenia pokrywał zatem jedynie niewiele ponad 50% całej kwoty pożyczek. Kolejne zabezpieczenia – długi gruntowe, cesje wierzytelności, przeniesienie w celu zabezpieczenia własności towarów znajdujących się w posiadaniu przedsiębiorstw grupy oraz gwarancja solidarna właściciela Biria GmbH – miały niższą wartość ekonomiczną.

(93) W związku z powyższym Komisja jest zdania, że Biria GmbH w tym przypadku musiałyby zapłacić wynagrodzenie przynajmniej w wysokości stopy odniesienia plus premia wynosząca [uwzględniającej podwyżkę wynoszącą] 400 punktów bazowych jako przedsiębiorstwo znajdujące się w trudnej sytuacji oraz kolejny narzut wynoszący [dodatkową podwyżkę wynoszącą] 300 punktów bazowych z powodu niskich zabezpieczeń (w porównaniu do narzutu wynoszącego [podwyżki wynoszącej] 400 punktów bazowych za gwarancję dla [Sachsen Zweirad] z powodu bardzo niskich zabezpieczeń). Element pomocy [w ramach gwarancji] odpowiada zatem różnicy pomiędzy stopą odniesienia po doliczeniu [podwyższoną o] 700 punktów bazowych a rzeczywistym oprocentowaniem, z którym gwarantowana pożyczka została udzielona”.

215 Prawdą jest, że wyjaśnienia Komisji zawierają każdorazowo opis wybranej metody obliczania, a mianowicie wykorzystanie stopy odniesienia związanej ze zryczałtowanymi podwyższeniami z powodu trudnej sytuacji danego przedsiębiorstwa oraz braku lub niewielkich zabezpieczeń. Metoda ta jest zgodna z komunikatem w sprawie stóp referencyjnych będącym dokumentem opublikowanym o niekwestionowanym przez skarżące znaczeniu oraz – jak twierdzi Komisja – z jej utrwaloną praktyką, czego również nie kwestionują skarżące.

216 Wbrew temu co twierdzą skarżące, zaskarżona decyzja nie jest wadliwa z powodu braku uzasadnienia, jeżeli chodzi o wnioski Komisji dotyczące braku lub niewielkich zabezpieczeń. Komisja dokonała bowiem w motywach 59–78 zaskarżonej decyzji dogłębnej analizy sytuacji finansowej omawianych przedsiębiorstw będących beneficjentami. Ponadto jeżeli chodzi o środek 1, z pkt 113–119 powyżej wynika, że

Komisja nie działała bezprawnie, nie włączając do swej analizy listu gwarancyjnego. Motyw 90 zaskarżonej decyzji wskazuje w odniesieniu do środka 2, które zabezpieczenie było dostępne oraz powód, dla którego zostało ono uznane za niewielkie. Wreszcie motyw 92 zaskarżonej decyzji wspomina w odniesieniu do środka 3 o istnieniu długu gruntowego z pierwszeństwem zaspokojenia pokrywającego niewiele ponad 50% całej pożyczki i uznaje inne dostępne zabezpieczenia za mające niewielką wartość ekonomiczną. Tak więc w świetle stosunku pomiędzy zabezpieczeniem głównym uwzględnionym przez Komisję oraz niewielką wartością ekonomiczną innych, wymienionych na końcu motywu 92 zaskarżonej decyzji, zabezpieczeń ze względu na odsetek pożyczki gwarantowanej przez zabezpieczenie główne, należy uznać, że wniosek Komisji odnośnie do niskiego poziomu zabezpieczenia środka 3 nie jest wadliwy z powodu braku uzasadnienia.

- 217 Należy jednak stwierdzić, że skarżące słusznie zaznaczają, iż komunikat w sprawie stóp referencyjnych nie zawiera żadnej wskazówki dotyczącej kumulacji form ryzyka, chociaż nie wyklucza jej. Ponadto analiza Komisji nie zawiera żadnego odniesienia do praktyki rynków finansowych w tym zakresie, z uwagi na co stosunek między przyjętymi przez Komisję podwyższeniami i specyficzną sytuacją trzech omawianych spółek nie jest jasny, a wybór przyjętych podwyższeń przynajmniej pozornie ma charakter przypadkowy.
- 218 Sąd uważa więc, że Komisja powinna była wytłumaczyć zastosowanie dodatkowych podwyżek oraz ich poziom w drodze analizy praktyki na rynku, tak aby umożliwić skarżącym zakwestionowanie odpowiedniego charakteru podwyższeń zastosowanych w niniejszej sprawie, a Sądowi – skontrolowanie ich zgodności z prawem.
- 219 W postępowaniu przed Sądem Komisja powołała się – by być bardziej precyzyjną w tym względzie – na studium, przy czym nie chciała jednak podać w ten sposób dodatkowego uzasadnienia. Rzeczone studium proponuje dla sytuacji analogicznych do sytuacji będących przedmiotem tej sprawy podwyższenie odpowiadające ratingowi danego przedsiębiorstwa, uwzględniające jego kondycję finansową oraz podwyższenie dodatkowe stosowne do poziomu oferowanych zabezpieczeń. Studium przewiduje poziomy podwyższenia dochodzące do 1650 punktów dla przedsiębiorstw o złym profilu ryzyka, oferujących jedynie zabezpieczenia o niskim poziomie.

- 220 Należy stwierdzić, że te dodatkowe wyjaśnienia Komisji odnoszące się do różnych profili ryzyka spółek i zabezpieczeń, którymi one dysponują w związku z normalnie im odpowiadającymi stopami podwyższeń, rzeczywiście stawiają w perspektywie poziomy podwyżek przyjętych w tym przypadku, umieszczając je w szerszych ramach porównawczych i czyniąc je obiektywnymi.
- 221 Skarżące podnoszą jednak słusznie, że studium nie może być brane pod uwagę jako uzasadnienie zaskarżonej decyzji, gdyż nie odwołuje się ona doń i nie było ono im znane. Należy przypomnieć, że zainteresowany powinien zostać poinformowany o uzasadnieniu w zasadzie w tym samym czasie co o niekorzystnej dla niego decyzji. Brak uzasadnienia nie może zostać naprawiony w ten sposób, że zainteresowany dowie się o uzasadnieniu decyzji w trakcie postępowania przed sądami Unii Europejskiej (wyrok Trybunału z dnia 28 czerwca 2005 r. w sprawach połączonych C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P i C-213/02 P Dansk Rørindustri i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-5425, pkt 463; wyrok Sądu z dnia 12 grudnia 1996 r. w sprawie T-16/91 Rendo i in. przeciwko Komisji, Rec. s. II-1827, pkt 45; ww. w pkt 104 wyrok w sprawie Corsica Ferries France przeciwko Komisji, pkt 287).
- 222 W tych okolicznościach Sąd uważa, że zaskarżona decyzja jest wadliwa z uwagi na brak uzasadnienia dotyczącego istotnych względów, które doprowadziły Komisję do wyboru poziomu podwyżek z tytułu ryzyka mających zastosowanie do środków 1, 2 i 3, tak że nie spełnia ona wymogów z art. 253 WE.
- 223 Należy uwzględnić zatem zarzuty skarżących dotyczące braku uzasadnienia w tym zakresie. W konsekwencji Sąd nie może wypowiedzieć się w sprawie argumentów odnoszących się do zasadności zaskarżonej decyzji, dotyczących poziomu podwyżek z tytułu ryzyka mających zastosowanie do środków 1, 2 i 3.
- 224 Sąd uważa ponadto, że obliczanie omawianych elementów pomocy ma zasadnicze znaczenie dla struktury zaskarżonej decyzji, w związku z czym należy stwierdzić jej nieważność w całości.

225 Ze wszystkich powyższych rozważań wynika, że należy stwierdzić nieważność zaskarżonej decyzji.

W przedmiocie kosztów

226 Zgodnie z art. 87 § 2 regulaminu kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ Komisja przegrała sprawy T-102/07 i T-120/07, zgodnie z żądaniem skarżących należy obciążyć ją kosztami, w tym kosztami związanymi z postępowaniem w przedmiocie środka tymczasowego w sprawie T-120/07.

Z powyższych względów

SĄD (czwarta izba)

orzeka, co następuje:

- 1) Stwierdza się nieważność decyzji Komisji 2007/492/WE z dnia 24 stycznia 2007 r. dotyczącej środków pomocy państwa C 38/2005 (ex NN 52/2004) wdrożonych przez Niemcy na rzecz grupy Biria.**

- 2) Komisja Europejska zostaje obciążona kosztami postępowania, w tym kosztami związanymi z postępowaniem w przedmiocie środka tymczasowego w sprawie T-120/07.**

Czúcz

Labucka

O'Higgins

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 3 marca 2010 r.

Podpisy

Spis treści

Ramy prawne i okoliczności powstania sporu	II - 591
1. Przepisy wspólnotowe	II - 591
2. Zatwierdzony system pomocy	II - 596
3. Zainteresowane przedsiębiorstwa	II - 599
4. Sporne środki	II - 600
5. Postępowanie administracyjne	II - 601
6. Zaskarżona decyzja	II - 603
Przebieg postępowania i żądania stron	II - 605
Co do prawa	II - 607
1. W przedmiocie zarzutów dotyczących niezastosowania definicji pojęcia przedsiębiorstwa przeżywającego trudności zawartej w stosownym środku E 16/94.	II - 608
Argumenty stron	II - 608
Ocena Sądu	II - 613
2. W przedmiocie zarzutów dotyczących określenia przedsiębiorstw będących beneficjentami jako przedsiębiorstw przeżywających trudności	II - 620
W kwestii tego, czy w marcu 2001 r. Bike Systems była przedsiębiorstwem przeżywającym trudności	II - 621
Argumenty stron	II - 621
Ocena Sądu	II - 623
W kwestii tego, czy Sachsen Zweirad i Biria GmbH były przedsiębiorstwami przeżywającymi trudności odpowiednio w marcu i w grudniu 2003 r.	II - 631
W przedmiocie ram oceny sytuacji przedsiębiorstw będących beneficjentami środków 2 i 3	II - 631
— Argumenty stron	II - 631
— Ocena Sądu	II - 634
	II - 669

W przedmiocie oceny sytuacji Sachsen Zweirad	II - 637
— Argumenty stron	II - 637
— Ocena Sądu	II - 638
W przedmiocie oceny sytuacji Biria GmbH	II - 644
— Argumenty stron	II - 644
— Ocena Sądu	II - 646
3. W przedmiocie zarzutów dotyczących braków uzasadnienia	II - 651
W przedmiocie braku uzasadnienia dotyczącego niezastosowania stosownego środka E 16/94 oraz odejścia od wytycznych z 1999 r.	II - 652
Argumenty stron	II - 652
Ocena Sądu	II - 653
W przedmiocie braku uzasadnienia w odniesieniu do określenia elementu pomocy ...	II - 654
Argumenty stron	II - 654
Ocena Sądu	II - 662
W przedmiocie kosztów	II - 667